ORTODOKSİA

Her ay neşr olunan

AHLAKÎ VE DİNİ RESALE

Müdir Mes'ul : Meletios Lukakis

Mahal idare : Fener Rum Patrikhanesi

Ἔτος Ε΄ 30 Ἀπριλίου 1930 Τεῦχος 52ον

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ἀριθμ. { Πρωτ. 684 / Διεκπ. 459

† ***ΦΩΤΙΟΣ** ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης*

ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΘΕΟΥ ΠΑΤΡΟΣ

«Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός». Λάβωμεν φῶς οἱ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατοῦντες. Ἡ νὺξ προέκοψεν, ὁ Ὄρθρος τῆς Ἀναστάσεως προβάλλει. Μετὰ τῶν Μυροφόρων χαιρετίσωμεν τὸν Ἀναστάντα Χριστόν, μετὰ τῶν Ἀποστόλων ἀκούσωμεν τὸν χαιρετισμὸν τῆς εἰρήνης Αὐτοῦ, δωρουμένου ἡμῖν ζωὴν τὴν αἰώνιον, καὶ μετὰ τοῦ Ὑμνῳδοῦ ᾄσωμεν Αὐτῷ καὶ ἀλλήλοις: Πάσχα τὸ μυστικόν, Πάσχα μέγα, Πάσχα τὸ καινόν. Ἄσωμεν «Χριστὸς Ἀνέστη».

Χριστὸς Ἀνέστη. Ἀνέθορεν ἡ ἐλπὶς μετὰ τὴν ἀπογοήτευσιν, ἡ χαρὰ ἐπέλαμψε μετὰ τὴν θλῖψιν, ἡ εἰρήνη ἐπεφάνη μετὰ τὸν πόλεμον, ἡ ἀνάπαυσις μετὰ τὸν κάματον, ἡ γαλήνη μετὰ τὴν ταραχήν, ἡ σιωπὴ μετὰ τὸν θόρυβον, ἡ ἀφύπνισις μετὰ τὴν νάρκην, ἡ ἄνοιξις μετὰ τὸν χειμῶνα, ἡ Ἀνάστασις μετὰ τὸν Σταυρόν.

Χριστὸς Ἀνέστη. Ἡ ἐπιτυχία προμνηστεύεται εἰς τὴν ἐργασίαν, ἡ ἀμοιβὴ εἰς τὴν προσπάθειαν, ὁ θερισμὸς εἰς τὴν σποράν, ἡ συγκομιδὴ εἰς τὴν καλλιέργειαν, ὁ καρπὸς εἰς τὸ ἄνθος, ἡ εὕρεσις εἰς τὴν ζήτησιν, ἡ δόσις εἰς τὴν αἴτησιν, τὸ ἄνοιγμα τῆς θύρας εἰς τὴν κροῦσίν της.

Χριστὸς Ἀνέστη. Τὸ ψεῦδος ὑποχωρεῖ εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἡ φιλαργυρία εἰς τὴν περιφρόνησιν τοῦ ἀργύρου, τὸ φιλήδονον εἰς τὴν σταύρωσιν τῶν παθῶν, ἡ φιλοδοξία εἰς τὴν ταπείνωσιν, ἡ ἀδικία εἰς τὴν δικαιοσύνην, ὁ ἐγωϊσμὸς εἰς τὴν αὐταπάρνησιν, ἡ ἁμαρτία εἰς τὴν ἁγνότητα, ἡ νὺξ εἰς τὴν ἡμέραν.

Χριστὸς ὁ ἀναστὰς καὶ ζῶν ἐν μέσῳ ἡμῶν, Αὐτὸς ἡ εἰρήνη ἡμῶν καὶ ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἑνότης πάντων ἡμῶν. Ἐν τῇ ἑνότητι δὲ πᾶσα χαρὰ καὶ γαλήνη καὶ ἀλήθεια καὶ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ ἀνάπαυσις συνήντησαν ἀλλήλας. Ἐν Χριστῷ τῷ ἀναστάντι γενεαὶ πρὸς ἀλλήλας συνάπτονται, λαοὶ πρὸς ἀλλήλους συνδέονται, ἄβυσσοι γεφυροῦνται, χιονοστιβάδες διαλύονται, καὶ ἡ ψυχή μας διασκελίζει τὸ παρελθὸν καὶ μέλλον, καὶ συναντῶμεν τὸ αἰώνιον οἱ ἐφήμεροι, τοὺς ἐν Ἅδῃ νεκροὺς ἡμῶν οἱ ζῶντες. Χριστὸς ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων, πρωτότοκος τῶν νεκρῶν γενόμενος. Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου Ἅδη, τὸ νεῖκος;

Σήμερον οἱ κινούμενοι ἐν χρόνῳ σκεπτόμεθα ὡς ἐν αἰωνιότητι, οἱ συμπνιγόμενοι ὑπὸ τῆς παροδικότητος προγευόμεθα τὴν ἀθανασίαν. Σήμερον ἡ ψυχὴ ἡμῶν εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ἀναγεννωμένης φύσεως ἀναγεννᾶται καὶ αὐτή, ἀφοῦ πρότερον ἔχει συμπυκνωθῇ εἰς τὴν ὀδύνην της καὶ ἔχει συγκεντρωθῇ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ζωήν της. Αὕτη σήμερον παρακάθηται εἰς τὴν

μυστικὴν εὐωχίαν τοῦ Πασχαλινοῦ ἀμνοῦ, ἀφοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἔζησε μὲ τὰ ψυχία τοῦ ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ της κόσμου. Ἡ ἀπόλυτος ἁγνότης τοῦ ἐκ τοῦ μνημείου ὡς ἐκ παστάδος προελθόντος Οὐρανίου Νυμφίου δίδει εἰς αὐτὴν αἰθέρια πτερά, ἡ ἀπέραντος ἀγάπη Αὐτοῦ τὴν ἐμψυχώνει καὶ ἡ γαλήνη τῆς συγγνώμης Του φέρει εἰς αὐτὴν τὴν βαθεῖαν ἀνακούφισιν. Σήμερον ἡ τὴν αἰωνιότητα ποθοῦσα χαρὰ ἡμῶν ἀπαραμίλλως σκιαγραφεῖται εἰς τὸ πρόσωπον ἡμῶν ὑπὸ τὸ γλυκὺ φῶς τῶν ἀνημμένων πασχαλινῶν λαμπάδων μας ὡς ἠὼς τῆς ἀμιάντου ἡμέρας, τοῦ ἀνεσπέρου φωτός.

Σήμερον εἶναι ἡ κατ᾽ ἐξοχὴν ἡμέρα τοῦ σαλπίσματος τῆς τῶν πάντων ἑνώσεως, τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ βλέμματος ἡμῶν πέραν τῶν ἰδίων ἡμῶν ἐπιθυμιῶν πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ πλησίον καὶ ἐξυπηρέτησιν τῆς κοινωνίας, τῆς ἐξορμήσεως πέραν τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος πρὸς σφαίρας ὑψηλοτέρας, τῆς συναρμολογήσεως ὅλων εἰς ἑνιαίαν κατεύθυνσιν πρὸς τὸν Ἀνθρωπισμόν, πρὸς τὴν Ἀλήθειαν, πρὸς τὸν Θεόν.

Εἰς τὸ σάλπισμα τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως ἐγερθῶμεν. Ἀκούσωμεν τὸν Ἀπόστολον βοῶντα: «Ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός» [Ἐφεσ. ε΄, 14].

Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Πάσχα 1930.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ *ἐν Χριστῷ εὐχέτης πάντων ὑμῶν.*

ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΔΡΑΜΑ

> «Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑταίροις αὐτῶν λέγουσιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε».
>
> [Ματθ. ια΄ 16, 18].

Ποῖον δρᾶμα εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσῃ εἰς τὸν «οἶκτον καὶ τὸν φόβον», εἰς ὕψος καὶ μεγαλεῖον καὶ εὐγένειαν, τὴν τραγῳδίαν τοῦ Γολγοθᾶ; Ὁ βασιλεὺς τῆς θυγατρός Σιὼν εἰσέρχεται εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπευφημούμενος ὑπὸ τοῦ Λαοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ τὰ ἐνδύματά του ἔστρωσεν εἰς τὸν δρόμον διὰ νὰ διέλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ Δαυίδ, καὶ βαΐα ἐκράτει, καὶ μὲ ἄνθη τὸν ἔρραινε, καὶ οὐρανομήκη ἄφινε νὰ ἀντηχοῦν τὰ Ὠσαννά, διὰ νὰ σταυρωθῇ ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον ὡς ὁ ἔσχατος τῶν κακούργων, βλασφημούμενος ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν ἤξευρε τί τῷ ἐγίνετο, δὲν ἤξευρε τί ἔκαμνεν. Ὢ! Πόσον ὡραῖα εἶχε κάποτε παρομοιώσῃ τοὺς ἀνθρώπους! Ὁμοιάζετε ὡσὰν τὰ παιδιά, τοὺς εἶπε, τὰ ὁποῖα κάθηνται εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ λέγουν εἰς τοὺς συντρόφους των: «Σᾶς ἐτραγουδήσαμεν μὲ αὐλόν, ἀλλὰ σεῖς δὲν ἐχορεύσατε. Ἐθρηνήσαμεν, ἀλλὰ σεῖς δὲν ἐπενθήσατε».

✠

Θὰ παρακαθήσω εἰς τὸ τελευταῖον μετὰ τῶν μαθητῶν μου δεῖπνον, διὰ νὰ εἴπω εἰς αὐτοὺς μερικὰ ἅγια πράγματα, νὰ κάμω εἰς αὐτοὺς τὴν διαθήκην μου, τὴν ὁποίαν θὰ σφραγίσω μὲ τὸ αἷμά μου, καὶ νὰ τοὺς παρηγορήσω, καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν θά με ἔχῃ ἤδη πωλήσῃ. Θὰ ἔχῃ πωλήσῃ τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος τῆς τραπέζης θὰ ἔχουν

μεταβληθῇ εἰς αὐτὸ τὸ σῶμά μου καὶ εἰς αὐτὸ τὸ αἷμά μου. Χωρίζεται ἀπ' ἐμοῦ καθ' ἣν στιγμὴν ἔπρεπε νὰ ἑνωθῇ περισσότερον μαζί μου.

Εἰς τὸν σεληνόλουστον κῆπον τῆς Γεθσημανῆ, τοῦ ὁποίου τὴν ἀπέραντον νυκτερινὴν ἡσυχίαν θὰ ταράξῃ ἡ ἀγωνία μου, οἱ μαθηταί μου δὲν θὰ κατορθώσουν οὔτε κἂν μίαν ὥραν νὰ ἀγρυπνήσουν μαζί μου. Καὶ θὰ ἔλθῃ ἐκεῖ νὰ μὲ προδώσῃ ὁ δόλιος 'Ιούδας μὲ ἓν φίλημα τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ προσεύχωμαι δι' ἐκεῖνον καὶ δι' ὅλον τὸν κόσμον.

Δὲν θὰ ἔχῃ ἀκόμη ἐξημερώσῃ, ὁ κορυδαλλὸς δὲν θὰ ἔχῃ ἀκόμη κελαδήσῃ, καὶ μόνον ὁ πετεινὸς ἀπὸ τὸ βάθος τῆς νυκτὸς θὰ ἀναγγέλλῃ τὸν ἐρχομὸν τῆς αὐγῆς, καὶ ὁ Πέτρος, ἐπάνω εἰς τὴν ὁμολογίαν τοῦ ὁποίου θὰ ἔκτιζα τὴν 'Εκκλησίαν μου ὡς ἕνα καταφύγιον διὰ τὸν ἄνθρωπον, θά με ἀπαρνηθῇ. Καὶ αὐτὸς δὲν θὰ ξεύρῃ τί κάμνει, δὲν θὰ γνωρίζῃ τί τοῦ γίνεται.

✠

῞Ολοι θά με ἐγκαταλείψουν. Περίλυπος θὰ γίνῃ ἡ ψυχή μου ἄχρι θανάτου. Δὲν εἶχε φωνάξῃ καὶ ὁ 'Ιὼβ εἰς τὰ δεινά του; «Μέσα εἰς τοὺς ἀορίστους στοχασμοὺς τῆς νυκτός, καθ' ἣν ὥραν οἱ θνητοὶ εἶναι βυθισμένοι εἰς τὸν βαθὺν ὕπνον, φρίκη καὶ τρόμος διέσεισαν τὰ ὀστᾶ μου». Δὲν ἐγόγγυσεν ὁ Δαυὶδ μέσα εἰς τὰς θλίψεις του; «Εἰσήλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου· ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν. 'Απηλλοτριωμένος ἐγεννήθην τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρός μου»;

Ποῦ θὰ εἶναι μετὰ δύο ἡμέρας ὁ λαός μου ὁ περιούσιος, ὁ λαός, ὁ ὁποῖος προκατήγγειλε τὴν ἔλευσίν μου καὶ ἀνέμενεν αὐτήν; 'Ο λαός, τοῦ ὁποίου ἐθεράπευσα τοὺς παραλυτικούς, τοὺς λεπρούς, τοὺς τυφλούς, τοὺς κωφούς; Ποῦ θὰ εἶναι οἱ λεπροί, τοὺς ὁποίους ἐκαθάρισα; οἱ τυφλοὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἀπέδωκα τὸ φῶς; ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ἔθρεψα εἰς τὴν ἐρη-

μον; Ποῦ θὰ εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι σήμερον φωνάζουν τὸ ὡσαννά, καὶ ραίνουν μὲ ἄνθη τὴν διάβασίν μου;

✠

Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς πρὸς σὲ ἀπεσταλμένους. Οἱ Ἱερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς σου μὲ ἀπεμπόλησαν. Ὤ! Πόσον μὲ λυπεῖ τὸ ἐπισφαλές, τὸ ἐφήμερον, τὸ ἀσταθές, τὸ ἀσυνάρτητον, τὸ παράδοξον, τὸ οἰκτρὸν τῶν ἀνθρωπίνων κρίσεων καὶ αἰσθημάτων. Τοὺς ἀνθρώπους τίποτε δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ. Καὶ εἶναι μικρολόγοι εἰς τὰ μεγάλα πράγματα. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τὴν μίαν ἡμέραν μὲ ἀποκαλοῦν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, Χριστόν, τὴν ἄλλην μὲ ὑβρίζουν ὡς πλάνον, καὶ δαιμόνια ἔχοντα. «Δαιμόνιον ἔχει» λέγουσι διὰ τὸν Ἰωάννην, διότι ἀποφεύγει τὸν κόσμον καὶ ζῇ βίον ἀσκητικόν, καὶ μὲ ἀποκαλοῦσι «φάγον καὶ πότην, τελωνῶν φίλον καὶ ἁμαρτωλῶν», διότι ἐσθίω καὶ πίνω. Εἶμαι ἁμαρτωλός, διότι δὲν τηρῶ τὸ σάββατον, διότι τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου ἐξέβαλα δαιμόνια ἀπὸ ἕνα δαιμονισμένον, ἐθεράπευσα ἕνα παραλυτικόν, καὶ ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑνὸς τυφλοῦ. Σεῖς οἱ ὁποῖοι φωνάζετε τό: «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ», αὔριον θὰ κραυγάσητε: «Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰμὴ Καίσαρα». Σεῖς οἱ ὁποῖοι σήμερον ζητεῖτε βαΐα καὶ φοίνικας καὶ ἄνθη διὰ νὰ ράνητε τὴν διάβασίν μου, θά μου πλέξητε αὔριον τὸν ἀκάνθινον στέφανον. Θὰ ζητήσητε ἀντὶ ἐμοῦ νὰ ἀπολυθῇ ὁ Βαρραβᾶς, ἀντὶ τοῦ Σωτῆρος ὁ ληστής, ἀντὶ τοῦ Δημιουργοῦ τῆς ζωῆς ὁ δολοφόνος. Θά με σταυρώσητε, διότι ἔκλαυσα εἰς τὴν ἀρρώστεια τοῦ λεπροῦ, διότι ἔνοιωσα τὸ σκοτάδι τοῦ τυφλοῦ, διότι ἐπόνεσα εἰς τὴν ἀπομόνωσιν τοῦ κωφοῦ, διότι σᾶς εἶπα ὅτι οἱ πλούσιοι εἶναι πτωχοὶ καὶ οἱ φιλήδονες δυστυχεῖς. Θά με σταυρώσητε, διότι ὠνόμασα ἀδελφούς μου τοὺς πεινῶντας καὶ διψῶντας, τοὺς γυμνοὺς καὶ ξένους, τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἐν φυλακῇ, τοὺς δυστυχεῖς καὶ πάσχοντας.

✠

Πλὴν ἐγὼ ἀπὸ τὸν σταυρόν μου θὰ προσευχηθῶ δι' ὅλους σας καὶ δι' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Θὰ ζητήσω συγγνώμην καὶ διὰ τοὺς σταυρωτάς μου ἀκόμη, διότι δὲν ξεύρουν τί κάμνουν. Καὶ ὅταν θὰ ἴδω ὅτι τὸ ἔργον μου ἐτελείωσεν, ὅτι ἡ ζωή μου συνεπληρώθη καὶ ὅτι ἡ σωτηρία τῆς ἀνθρωπότητος ἐπετεύχθη, θὰ ἐξαγγείλω ἀπὸ τὸν Σταυρόν μου τὸν θρίαμβόν μου : «Τετέλεσται». Αὐτὸ θὰ σημάνῃ ὅτι δύναμαι πλέον νὰ ἀποθάνω, νὰ παραδώσω τὴν ψυχήν μου εἰς τὸν οὐράνιον Πατέρα μου, νὰ ἑνώσω τὸν οὐρανὸν μὲ τὴν γῆν, νὰ μεταβάλω τὸν θάνατον εἰς ὕπνον, νὰ ἑλκύσω τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἄβυσσον, ἡ ὁποία ἀνοίγεται μεταξὺ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἶναι, καὶ ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι, νὰ ἁγιάσω μὲ τὸ αἷμά μου τὴν Ἐκκλησίαν μου, νὰ ἀποθάνω, διὰ νὰ ζήσῃ αὐτή, καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάστασίν μου νὰ ἀντλήσῃ τὴν ἀθανασίαν.

Φανάριον. † Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ
Μεγάλη Ἑβδομὰς 1930.

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ ΛΑΜΠΕΘ

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου]

Ε') ΤΟ Δ' ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ 1897.

Ὁ Σ. ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Benson ἀπέστειλε προσκλητήριον Ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἐπισκόπους κατ' Αὔγουστον τοῦ 1895 ὑπομιμνήσκων, ὅτι τῷ 1897 συνεπληροῦντο δεκατρεῖς ἑκατονταετηρίδες, ἀφ' ὅτου ὁ ἅγ. Αὐγουστῖνος, ὁ ἀπόστολος τῶν Ἄγγλων, ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ὥρισε τὴν σύγκλησιν τοῦ προσεχοῦς Συνεδρίου κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Τελευτήσαντος ὅμως κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1896 τοῦ ἀρχιεπι-

σκόπου Benson, τὰ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ Συνεδρίου ἀνέλαβεν ὁ διάδοχος αὐτοῦ ἀρχιεπίσκοπος Temple. Ἐκ τῶν 240 ἐπισκόπων, πρὸς οὓς ἀπεστάλησαν προσκλήσεις, παρέστησαν ἐν αὐτῷ 194 ἐν ὅλῳ. Τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου προηγήθησαν ὡς συνήθως τὴν 30ὴν Ἰουνίου ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ Lambeth ἐναρκτήριος τελετή, καθ' ἣν ὡμίλησεν ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Lincoln, τὴν δὲ 1ην Ἰουλίου πανηγυρικὸς ἑσπερινὸς ἐν τῇ Westminster Abbey, ὁπότε ἐκήρυξεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης. Τὴν ἐπιοῦσαν 2αν Ἰουλίου πολλοὶ ἐπίσκοποι μετέβησαν εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἀκτῶν, εἰς ἃς πρὸ 1300 ἐτῶν ἀπεβιβάσθησαν ὁ Αὐγουστῖνος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ἱεραπόστολοι, ὡς καὶ τοῦ Richborough Castle, ὅπου κατὰ πρῶτον συνηντήθησαν μετὰ τοῦ βασιλέως Ethelbert τοῦ Kent. Ἐκεῖθεν οἱ ἐπίσκοποι μετέβησαν εἰς Canterbury, ἔνθα τὴν ἐπιοῦσαν ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς δεξιώσεως ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ, προσφωνήσαντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ εἰδικὴ ἐπίσης τελετὴ διεξήχθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγ. Μαρτίνου, «τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας», μεθ' ἣν ἐπηκολούθησε πρόγευμα ἐν τῷ Ἱεραποστολικῷ Κολλεγίῳ τοῦ ἁγ. Αὐγουστίνου.

Τὴν 5ην Ἰουλίου τὸ Συνέδριον ἤρχισε τὰς ἐργασίας αὐτοῦ ἐν τῷ Παλατίῳ τοῦ Lambeth, ἀφοῦ προηγήθη θεία λειτουργία ἐν τῇ Westminster Abbey. Αἱ συνεδριάσεις ἐξηκολούθησαν μέχρι τῆς 10ης Ἰουλίου, ὅτε διωρίσθησαν 12 Ἐπιτροπαί, ἵνα ὑποβάλωσιν ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχον συζητηθῆ προκαταρκτικῶς κατὰ τὰς συνεδριάσεις ταύτας. Τὰ θέματα ταῦτα ἦσαν τὰ ἑξῆς : 1ον) Ὁ ὀργανισμὸς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας· 2ον) Θρησκευτικαὶ κοινότητες· 3ον) Αἱ κριτικαὶ σπουδαὶ τῆς Ἁγ. Γραφῆς· 4ον) Ἐξωτερικαὶ Ἱεραποστολαί· 5ον) Μεταρρυθμιστικαὶ κινήσεις ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἀλλαχοῦ· 6ον) Ἐκκλησιαστικὴ ἕνωσις· α΄] μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς· β΄] μετὰ τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας· γ΄] μετ' ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν σωμάτων· 7ον) Διεθνὴς διαιτησία· 8ον) Βιομηχανικὰ προβλήματα· 9ον) Τὸ Εὐχολόγιον· α΄] πρόσθετοι ἀκολουθίαι· β΄] τοπικὴ προσαρμογή· 10ον) τὰ καθήκοντα τῆς ἐκκλησίας ἔναντι τῶν ἀποικιῶν· 11ον) Βαθμοὶ θεολογικοί· 12ον) Ἐξέτασις ζητημάτων ὑποβληθησομένων τυχὸν ὑπὸ ἐπισκόπων μετεχόντων τοῦ Συνεδρίου.

Τὴν Τρίτην, 13ην Ἰουλίου, οἱ ἐπίσκοποι, ἀφοῦ παρέστησαν εἰς τὴν ἀκολουθίαν ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Windsor, ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας, τὴν δὲ Πέμπτην, 22αν Ἰουλίου, τὸ Συνέδριον συνεκλήθη καὶ αὖθις, ἵνα δεχθῇ καὶ ἐξετάσῃ τὰς ἐκθέσεις τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν καὶ ἐξηκολούθησε συνεδριάζον μέχρι τῆς 31ης Ἰουλίου. Μετά τινας δὲ ἡμέρας ἐδημοσιεύθη ἡ Ἐγκύκλιος αὐτοῦ ἐπιστολὴ μετὰ τῶν ἐκθέσεων καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συνε-

δρίου. Ἐκ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συνεδρίου ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρουσι τὴν Ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν αἱ περὶ ἑνώσεως ἀποφάσεις. Ἐν αὐταῖς τονίζεται ἡ βουλὴ τοῦ Θεοῦ περὶ ὁρατῆς ἑνότητος τῶν χριστιανῶν ὡς ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια καὶ τὸ καθῆκον ἰδιαιτέρων προσευχῶν περὶ ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου. Ὁρίζεται τριμελὴς Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν ἀρχιεπισκόπων Καντουαρίας καὶ Ὑόρκης καὶ τοῦ ἐπισκόπου Λονδίνου πληρεξουσιοδοτηθέντος, ὅπως προσλάβῃ καὶ ὅσα ἄλλα μέλη ἤθελον ἐγκρίνῃ, ἵνα εἴτε προσωπικῶς εἴτε διὰ γραμμάτων ἐπικοινωνήσῃ πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους Ἀνατολικοὺς Πατριάρχας, τὴν διοικοῦσαν Σύνοδον τῆς Ρωσίας καὶ τὰς ἀνωτάτας ἀρχὰς τῶν διαφόρων Ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ σκοπῷ ἐξασφαλίσεως πληρεστέρας συνεννοήσεως καὶ στενωτέρων σχέσεων μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας. Τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἔργον ἔσται ὡσαύτως ἡ ἐπιμέλεια, ὅπως μεταφρασθῶσι βιβλία καὶ ἔργα ἐκθέτοντα τὴν κατάστασιν τῶν διαφόρων τούτων ἐκκλησιῶν καὶ κατηχήσεις καὶ Εὐχολόγια, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο ν' ἀποβῶσι χρήσιμα εἰς ἀμοιβαίαν συνεννόησιν.

Τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου ἐπεσφράγισε πανηγυρικὴ εὐχαριστήριος τελετὴ ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ ἁγ. Παύλου, καθ' ἣν τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ Σ. ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Dr Temple.

ΣΤ') ΤΟ Ε' ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ 1908

Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1907 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Dr Davidson ἀπέλυσε διὰ μέσου τῶν Μητροπολιτῶν Ἐγκύκλιον, καλοῦσαν τοὺς ἐπισκόπους εἰς τὸ Συνέδριον τὸν Ἰούλιον τοῦ 1908. Ἐκ τούτων ἀπεδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν 250, παρέστησαν δὲ 242 ἐν ὅλῳ. Ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγηθέντα ἔτη αἱ ἐπίσημοι συνεδριάσεις ἤρχισαν δι' ὑποδοχῆς ὅλων τῶν ἐπισκόπων γενομένης ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Καντουαρίας τῇ 4 Ἰουλίου, προσφωνήσαντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου, ἥτις ἐτέθη ἐπὶ τούτῳ ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ἱ. Βήματος. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐν τῇ προσφωνήσει αὐτοῦ ὑπέμνησε τοὺς δεσμοὺς τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Καντουαρίας πρὸς ποικίλους σταθμοὺς τῆς ἱστορίας τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας. Τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὸ πλεῖστον τῶν ἐπισκόπων ἐπέστρεψαν εἰς Λονδῖνον, ἔνθα τὴν ἑπομένην Κυριακήν, 5ην Ἰουλίου, ἐγένετο εὐχαριστήριος τελετὴ ἐν τῇ Westminster Abbey, καθ' ἣν ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον ὁ Dean τοῦ Westminster.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου ἤρχισαν τὴν 6ην Ἰουλίου, Δευτέραν, ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ παλατίου τοῦ Lambeth καὶ ἐξηκολούθησαν καθ' ἑκάστην μέχρι τοῦ Σαββάτου, 11ης Ἰουλίου. Διαρκούσης τῆς ἑβδομάδος ὡρίσθησαν 11 Ἐπιτροπαί, ἵνα ἀσχοληθῶσι περὶ τῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα διελάμβανεν

ἡ ἡμερησία διάταξις. Τὰ θέματα ταῦτα ἦσαν τὰ ἑξῆς : 1ον) Ἡ πίστις καὶ ἡ νεωτέρα φιλοσοφία· 2ον) προμήθεια καὶ ἀγωγὴ τοῦ κλήρου· 3ον) θρησκευτικὴ ἀνατροφή· 4ον) Ἐξωτερικαὶ Ἱεραποστολαί· 5ον) τὸ Εὐχολόγιον· 6ον) Παροχὴ τῆς θείας Κοινωνίας· 7ον) Διακονίαι θεραπείας· 8ον) Προβλήματα γάμου· 9ον) Ἠθικὴ μαρτυρία τῆς ἐκκλησίας· 10ον) Ὀργανισμὸς τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας καὶ 11ον) Ἕνωσις καὶ μυστηριακὴ ἐπικοινωνία. Τὴν Δευτέραν, 20ὴν Ἰουλίου, οἱ ἐπίσκοποι ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Buckinham καὶ μετὰ τὴν τυπικὴν παρουσίασιν ἐπέδωκαν προσφώνησιν, ὑπογραφεῖσαν ἐντολῇ τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας. Ἀπὸ τῆς 13ης—25ης Ἰουλίου αἱ Ἐπιτροπαὶ τοῦ Συνεδρίου συνῆλθον πολλάκις, αἱ μὲν ἐν Lambeth palace, ἄλλαι ἐν τῇ Church House Wetminster καὶ ἄλλαι ἀλλαχοῦ. Τὴν 27ην Ἰουλίου συνῆλθε καὶ αὖθις ἡ ὁλομέλεια τοῦ Συνεδρίου καὶ παρέμεινε συνεδριάζουσα μέχρι τῆς 5ης Αὐγούστου. Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας ἐγένετο πρῶτον μετὰ συζήτησιν δεκτὴ ἡ Ἐγκύκλιος Ἐπιστολὴ τοῦ Συνεδρίου ἥτις ἐκυκλοφόρησεν ἐν σχεδίῳ καὶ εἶτα αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συνεδρίου στηριχθεῖσαι ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν. Καὶ τὸ Συνέδριον τοῦτο ἔλαβεν ἀποφάσεις σχετιζομένας πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἐκτὸς τῆς ἀποστολῆς ἀπὸ μέρους τοῦ Συνεδρίου χαιρετιστηρίου ἐπιστολῆς πρὸς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τῆς Ρωσικῆς ἐκκλησίας, δι' ἣν ἐπεφόρτισε τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας, τὸ Συνέδριον παρεκάλεσεν εὐσεβάστως τὸν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον, ὅπως ὁρίσῃ Διαρκῆ Ἐπιτροπὴν πληροφορουμένην ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς σχέσεις τῆς Ἀγγλικανικῆς μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν πρᾶξιν, τὸ Συνέδριον φρονεῖ, ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ὁμολογία 1ον) δέον νὰ ἔχῃ ἑτοίμως, ὅπως βαπτίζῃ τὰ τέκνα τῶν μελῶν πάσης Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, προσυμπεφωνημένου, ὅτι δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ τὸ βάπτισμα τῶν οὕτως ἅπαξ βαπτισθέντων· 2ον) νὰ δέχηται προθύμως πάντοτε μέλη τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν θείαν κοινωνίαν, ὅταν ταῦτα στεροῦνται ἱερέως τῆς ἰδίας αὐτῶν Ὁμολογίας, ἀρκεῖ μόνον α'] ὅτι τὰ μέλη ταῦτα δὲν εἶνε ἀποκεκλεισμένα ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐκκλησίας κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον καὶ β'] δὲν εἶνε ἐστερημένα τῶν ἀπαιτουμένων ὑπὸ τῶν κανόνων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ὅρων πρὸς ἀξίαν εἰς τὸ Μυστήριον προσέλευσιν.

Τὴν 6ην Αὐγούστου, Πέμπτην, τὸ Συνέδριον ἔληξε διὰ πανηγυρικῆς θείας λειτουργίας καὶ κοινωνίας ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ ἁγ. Παύλου, καθ' ἣν ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον ὁ προεδρεύων τῶν ἐπισκόπων τῆς ἐν Ἀμερικῇ ἐπισκοπικῆς ἐκκλησίας Dr Tuttle.

Ζ') ΤΟ ΣΤ' ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΟΥ 1920.

Κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε κρατήσαντα τὸ Συνέδριον τοῦτο ἔδει νὰ συνέλθῃ τῷ 1918 καὶ πρὸς τοῦτο ἐστάλησαν ἤδη ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1915 προκαταρκτικαὶ πληροφορίαι. 'Αλλ' ἕνεκα τῆς παρατάσεως τοῦ Μεγάλου πολέμου ἀπέβη ἀδύνατος ἡ συγκρότησις αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. 'Εντεῦθεν μετὰ τὴν ἀνακωχὴν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1918 ἔγραψε πρὸς τοὺς Μητροπολίτας προτείνων ὡς ἔτος συγκλήσεως τὸ 1920 ἢ τὸ 1921, ἐξ αὐτῶν δὲ ὁμοφώνως προὐτιμήθη τὸ πρῶτον. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1919 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Davidson ἀπέστειλε πρὸς τοὺς ἐπισκόπους διὰ τῶν Μητροπολιτῶν τὴν ἐπίσημον πρόσκλησιν ὑποδεικνύων θέματα καὶ ζητῶν, ὅπως ἕκαστος τῶν ἐπισκόπων ὑποβάλῃ οἱαδήποτε ἄλλα θέματα αὐτὸς κρίνῃ συζητητέα ἐν τῷ προσεχεῖ Συνεδρίῳ καὶ συγχρόνως δηλώσῃ τίνος 'Επιτροπῆς ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποτελέσῃ μέλος.

Αἱ ὁριστικαὶ προσκλήσεις διὰ τὸ Συνέδριον ἐστάλησαν κατὰ 'Ιούλιον τοῦ 1919 μετὰ τῶν 8 θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἔμελλον νὰ ἀποτελέσωσι τὸ πρόγραμμα. Τὰ θέματα καθωρίσθησαν ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλευτικοῦ σώματος ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐπέκεινα τῶν θαλασσῶν, ἐφ' ὅσον οὗτοι ἠδυνήθησαν νὰ παραστῶσι. Προσκλήσεις πρὸς τοὺς βοηθοὺς ἐπισκόπους ἐστάλησαν μόλις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1920, ἐν δὲ τῇ ἐναρκτηρίῳ συνεδρίᾳ τῆς 5ης 'Ιουλίου ἀπεφασίσθη νὰ προσκληθῶσι καὶ 6 ἐπίσκοποι, παρῃτημένοι (οἵτινες δὲν ἐδικαιοῦντο νὰ προσκληθῶσι) ἐκ τῶν ὁποίων 3 μόνον ἀπεδέχθησαν. Προσεκλήθησαν ἐν συνόλῳ 368 ἐπίσκοποι, ἐκ τῶν ὁποίων 280 – 290 ἀπεδέχθησαν, ἀλλὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἠδυνήθησαν νὰ παραστῶσι μόνον 252. Γραμματεῖς τοῦ Συνεδρίου ἦσαν ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Peterborough καὶ ὁ ἐπίσκοπος Montgoniery· καὶ βοηθὸς γραμματεὺς ὁ διακῆς Chaplain τοῦ ἀρχιεπισκόπου Dr Bell. Πρὸς ὑποδοχὴν καὶ φιλοξενίαν τῶν ἐπισκόπων τῶν πέραν τῶν θαλασσῶν ὡρίσθη 'Επιτροπὴ ἐκ κυριῶν ὑπὸ τοῦ Σ. ἀρχιεπισκόπου οὕτως ὥστε ἕκαστος τῶν ἐπισκόπων ἀπέβη δυνατὸν νὰ φιλοξενηθῇ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν ἢ μέρος αὐτῆς μόνος ἢ μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ καὶ ἐλήφθη πρόνοια, ὅπως οἱ ἔξωθεν ἐρχόμενοι ἐπισκεφθῶσι τὰ ἀξιοθέατα τοῦ Λονδίνου καὶ ἐπιχειρήσωσιν ἐκδρομὰς εἰς τὰ πέριξ.

Πρὸ τῆς ἐπισήμου ἐνάρξεως οἱ ἐπίσκοποι συνῆλθον ἐν τῷ Fulham Palace, ἔνθα ὁ ἐπίσκοπος Gore, πρῴην 'Οξφόρδης, προσεφώνησε τοὺς συνελθόντας. Ἡ ἐπίσημος ἔναρξις ἐγένετο, ὡς συνήθως, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Καντουαρίας τὴν 3ην 'Ιουλίου παρόντος πολλοῦ πλήθους. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Davidson ἀπὸ τῆς ἕδρας τοῦ ἁγ. Αὐγουστίνου προσεφώνησε τοὺς ἐπισκόπους, χαιρετίσας διὰ θερμοτάτων φράσεων τὴν ἄφιξιν αὐτῶν εἰς τὴν

ἱστορικὴν τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ ἕδραν, μεστὴν εὐγενῶν ἀναμνήσεων, ὑποβλητικῶν ὑποθηκῶν καὶ ποικίλων συνειρμῶν. Ἀφοῦ ὑφ' ὅλων ἀπηγγέλθη τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως ἡ τελετὴ ἔληξεν, οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν ἐπισκόπων ἐπέστρεψαν εἰς Λονδῖνον. Τὴν ἐπιοῦσαν ἐγένετο ἡ ἐναρκτήριος τελετὴ μετὰ θείας λειτουργίας καὶ κοινωνίας ἐν τῇ Westminster Abbey, καθ' ἣν ἐξεφώνησε λόγον ὁ Dean τοῦ Westminster λαβὼν ὡς ρητὸν τὸ χωρίον πρὸς Ἐφεσ. δ΄, 3 «σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης». Ὁ ρήτωρ πρὸς ἄλλοις σημείοις ἔθιξε καὶ τὸ τῆς ἑνώσεως εἰπών, ὅτι «ἀπὸ οἱασδήποτε ἀπόψεως καὶ ἂν ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, ὀφείλομεν νὰ ἀγωνιζώμεθα διὰ τὰ τρία ταῦτα· πρῶτον, ὅπως ἡ εἰς τὴν θεότητα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ εἰς τὸ δόγμα τῆς ἁγίας Τριάδος πίστις ἐξέχῃ ὡς ὁ οὐσιώδης δεσμὸς εἰρήνης ἐν Κυρίῳ, παρὰ τὸν ὁποῖον ὅλαι αἱ διαφοραὶ περὶ τὴν πρᾶξιν καὶ τὴν διοίκησιν εἶνε δευτερευούσης μόνον σημασίας· δεύτερον, ὅπως μὴ ἀπαιτηθῇ ἀπόδειξις καθολικότητος ἢ ἐπιβληθῇ θεωρία τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ὁρισθῇ, μεταγενέστεραι τοῦ ἱστορικοῦ λειτουργικοῦ Συμβόλου τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τρίτον, ὅπως ἡ βάσις ὅλων τῶν πρὸς τὴν ἕνωσιν προτάσεων ᾖ ὅλως πνευματικὴ καὶ τηρῆται ἀπηλλαγμένη πάσης οἱασδήποτε πολιτικῆς βλέψεως».

Τῶν κυρίως ἐργασιῶν αὐτοῦ τὸ Συνέδριον ἤρξατο ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Lambeth τὴν 5ην Ἰουλίου, ἀφοῦ πρὸς τοῦτο διετέθη ὁ χῶρος τῆς εὐρείας Βιβλιοθήκης μετὰ παρακειμένων ἄλλων διαμερισμάτων διὰ τὸ Ἀναγνωστήριον καὶ τὴν αἴθουσαν ἀλληλογραφίας τῶν ἐπισκόπων. Καθ' ἑκάστην ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ Lambeth τὴν 8ην καὶ τὴν 10.30 π. μ. ἐτελοῦντο ἀκολουθίαι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Dover. Τὸ Συνέδριον συνήρχετο καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα ἀπὸ τῆς 5ης μέχρι τῆς 11ης Ἰουλίου ἀπὸ 6 ὥρας καθ' ἑκάστην καὶ συνεζήτει ἐπὶ τῶν 8 θεμάτων, δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων ὡρίσθη καὶ Ἐπιτροπή. Τὰ θέματα ἦσαν τὰ ἑξῆς : 1ον) Σχέσις πρὸς ἄλλας ἐκκλησίας καὶ ἕνωσις μετ' αὐτῶν· α΄] Ἐπισκοπικαὶ ἐκκλησίαι καὶ β΄] μὴ ἐπισκοπικαὶ ἐκκλησίαι καὶ δὴ ζητήματα, οἷα ἀναγνώρισις λειτουργῶν, κῦρος μυστηρίων, ὑποδεικνυομένη μεταβατικὴ κατάστασις· 2ον) Ἱεραποστολικὰ προβλήματα· α΄) Ἱεραποστολαὶ καὶ κυβερνήσεις· β΄] Ἱεραποστολαὶ καὶ ἐκκλησίαι ἐν τῷ γίνεσθαι· γ΄] Λειτουργικαὶ ποικιλίαι ἐπιτρεπόμεναι εἰς μίαν ἐπαρχίαν ἢ ἐπισκοπήν· δ΄] Ζητήματα γάμου καὶ ἄλλα πρακτικὰ προβλήματα· 3ον) Ἡ χριστιανικὴ πίστις ἐν σχέσει· α΄] πρὸς τὸν Πνευματισμόν· β΄] πρὸς τὴν Christian Science· γ΄] πρὸς τὴν Θεοσοφίαν· 4ον) Προβλήματα γάμου καὶ ἠθικῆς τῶν δύο φύλων· 5ον) Θέσις τῶν γυναικῶν ἐν τοῖς Συμβουλίοις καὶ ταῖς Διακονίαις τῆς Ἐκκλησίας· 6ον) Χριστιανισμὸς καὶ διεθνεῖς σχέσεις ἰδίᾳ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν· 7ον) Ἡ εὐκαιρία καὶ τὸ καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας ἐν σχέσει πρὸς τὰ βιομηχανικὰ καὶ

τὰ κοινωνικὰ προβλήματα καὶ 8ον) 'Ανάπτυξις ἐπαρχιῶν ἐν τῇ 'Αγγλικανικῇ 'Ομολογίᾳ. 'Εκάστου τῶν θεμάτων τούτων τὴν εἰσήγησιν ἀνέλαβον διάφοροι ἐπίσκοποι.

Πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου τῶν 'Επιτροπῶν πλὴν τοῦ ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀποτελούντων αὐτὰς ἐπισκόπων εἶχον δηλώσῃ συμμετοχὴν ἤδη πρὸ ἑνὸς μηνός, ἐλήφθη φροντίς, ὅπως κυκλοφορήσῃ κατάλογος βιβλίων πραγματευόμενος περὶ τῶν πρὸ τοῦ Συνεδρίου θεμάτων. 'Επίσης εἶχον ἀποσταλῇ ἐρωτήματα περὶ τῶν θεμάτων πρὸς διαφόρους ἐπισκόπους, περιλήψεις δὲ τῶν ἀπαντήσεων αὐτῶν εὑρίσκοντο εἰς τὴν διάθεσιν τῶν 'Επιτροπῶν, ὡς καὶ πραγματεῖαι γραφεῖσαι ὑπὸ διαφόρων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν κατὰ σύστασιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας. Αἱ 'Επιτροπαὶ εἰργάσθησαν συντόνως ἀπὸ τῆς 12—24ης εἰς διάφορα μέρη, πλὴν τῆς μεγάλης 'Επιτροπῆς περὶ ἑνώσεως ἥτις συνεδρίαζεν ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Lambeth. Τὴν 24ην 'Ιουλίου οἱ ἐπίσκοποι ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως Γεωργίου καὶ τῆς βασιλίσσης, οὓς προσεφώνησεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας ἐξ ὀνόματος τοῦ Συνεδρίου, ἀντιφωνήσαντος τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως, ἐπηκολούθησαν δὲ ὑποδοχαὶ παρὰ πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν σωματείων, ὡς καὶ ἐνίων Καθεδρικῶν Ναῶν, ἐξ ἀφορμῆς ἐπετηρίδων τῆς οἰκοδομῆς αὐτῶν.

Αἱ συνεδρίαι τῆς ὁλομελείας ἐπανελήφθησαν τὴν 26ην 'Ιουλίου καὶ ἐσυνεχίσθησαν μέχρι τῆς 7ης Αὐγούστου παρατεινόμεναι πολλάκις καὶ πέραν τῆς 5ης μέχρι τῆς 7.30 μ. μ. 'Επιτροπὴ ἐκ 5 ἐπισκόπων ὁρισθεῖσα ἀνέλαβε τὴν σύνταξιν τῆς 'Εγκυκλίου 'Επιστολῆς καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων στηριζομένων ἀποφάσεων τοῦ Συνεδρίου, ὧν σχέδια ἡτοιμάσθησαν πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς τελευταίας ἑβδομάδος, καθ' ἣν συνεζητήθησαν σοβαρῶς καὶ ἐπεψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς ὁλομελείας. Τῶν συνεδριάσεων τούτων ἐκρατοῦντο ἐστενογραφημένα πρακτικά, τὰ ὁποῖα μηχανογραφηθέντα τηροῦνται ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Lambeth. Κατὰ τὸ τέλος τῶν συνεδριάσεων ὁ ἀρχιεπίσκοπος 'Υόρκης προὔτεινεν, ὅπως κληθῇ ἡ σύζυγος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Davidson. Τούτου γενομένου ἐξεφράσθησαν αἱ εὐχαριστίαι τοῦ Συνεδρίου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας διὰ τοὺς κόπους, οὓς κατέβαλεν ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Συνεδρίου προεδρεύσας 250 ἐπισκόπων εἰθισμένων νὰ προεδρεύωσι καὶ πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ διὰ τὴν ἀπαράμιλλον φιλοξενίαν αὐτῆς. Εἰς τὰς γενομένας προσφωνήσεις καὶ προσφορὰς ἀναμνηστικῶν δώρων πρὸς ἀμφοτέρους, ἀπήντησαν οὗτοι εὐχαριστοῦντες.

'Η ἐπισφραγιστήριος τελετὴ τοῦ Συνεδρίου ἐγένετο τὴν 8ην Αὐγούστου ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Παύλου ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος. 'Ο προεδρεύων ἐπίσκοπος τῆς ἐν 'Αμερικῇ ἐπισκοπικῆς ἐκκλησίας ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον. 'Αναφερόμενος εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ Συνεδρίου

ὁ ρήτωρ εἶπεν, ὅτι προσηυχήθησαν, ἐμελέτησαν καὶ συνεβουλεύθησαν ἀλλήλους ἐπὶ σκοπῷ νὰ παραμερίσωσι πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἐπιπροσθέσῃ εἰς τὴν ὁρατὴν ἕνωσιν τῆς καθόλου ἐκκλησίας. Ἡ θαυμαστὴ ὁμόνοια κατὰ τὴν ἀποδοχὴν συμφωνίας περὶ τῶν οὐσιωδῶν ὅρων καθολικῆς ἑνότητος θὰ παραμείνῃ ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῶν ὡς εὐλογημένη ἀνάμνησις. Πρὸ τῆς διαλύσεως ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας προσεφώνησεν ἀποχαιρετῶν δι' ὀλίγων τοὺς συνελθόντας.

Κατὰ τὸ Συνέδριον τοῦτο ἐλήφθη φροντὶς καὶ περὶ τοῦ Τύπου, καθόσον μετὰ τὸ τέλος ἑκάστης συνεδρίας τῆς ὁλομελείας Ἐπιτροπὴ συνέτασσε καὶ ἀπέστελλε πρὸς τὰ διάφορα πρακτορεῖα τοῦ Τύπου συντόμους περιλήψεις τῶν γενομένων. Ἰδίως ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας καὶ ὁ ἐπίσκοπος Peterborouogh συναντηθέντες τὴν 11ην Αὐγούστου μετὰ 30 ἀντιπροσώπων τοῦ Τύπου ἀνέπτυξαν τὴν σπουδαιότητα τῆς «Ἐκκλήσεως πρὸς πάντας τοὺς χριστιανικοὺς λαούς», ἥτις ὡρίσθη νὰ δημοσιευθῇ τὴν 12ην Αὐγούστου καὶ νὰ μεταφρασθῇ εἰς διαφόρους γλώσσας καὶ δὴ εἰς τὴν Ἑλληνικήν. Πλὴν τῆς Ἐκκλήσεως ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας ἐδημοσίευσε «Διάγγελμα πρὸς ἄνδρας καὶ γυναῖκας καλῆς θελήσεως» ἐξ ὀνόματος τοῦ Συνεδρίου καὶ τὴν 14ην Αὐγούστου ἐδημοσιεύθη ἡ ὅλη ἔκθεσις τοῦ Συνεδρίου. Περίληψις τῆς ἐκθέσεως ἐκ 1000 λέξεων ἐδημοσιεύθη διὰ τῆς Ἑταιρείας τοῦ Τύπου εἰς ὅλας τὰς ἀγγλικὰς ἐφημερίδας.

Καὶ ἐκ τοῦ Συνεδρίου τούτου, τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐνδιαφέρουσιν ἰδίως ὅσα ἀπεφάσισε σχετικὰ πρὸς τὴν ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἀγγλικανικῆς μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου. Καίτοι τὸ πλεῖστον τούτων ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἥτις ἐστάλη εἰς Λονδῖνον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Συνεδρίου καὶ συνεζήτησε μετ' ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπῆς, δὲν κρίνω ἄσκοπον, ὅπως διαλάβω καὶ ἐνταῦθα δι' ὀλίγων περὶ αὐτῶν. Οὕτω τὸ Συνέδριον, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ διὰ τὰ παθήματα τῆς δοκιμαζομένης ρωσικῆς ἐκκλησίας, ἐψήφισεν εὐχαριστίας πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Διδυμοτείχου Ἐπιτροπῆς, ἥτις συνδιαλεχθεῖσα μετὰ μελῶν τοῦ Συνεδρίου περὶ ζητημάτων ἀφορώντων τὰς σχέσεις τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, παρέσχε μεγάλην βοήθειαν εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπήν. Ἐπίσης ἐχαιρέτισε τὸν διορισμὸν ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας διαρκοῦς «Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν» ἐπὶ τῇ βάσει σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ προηγουμένου Συνεδρίου, καὶ ἐξέφρασε τὰς περὶ αὐτῆς ἐλπίδας ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Ἀθήναις ὁρισθείσας ἀναλόγους Ἐπιτροπάς. Ἐζήτησεν εὐσεβάστως παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας, ὅπως ἐπιληφθῇ πάσης εὐκαιρίας, ἵνα ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὰς κεχωρισμένας Ἐκκλησίας

τῆς 'Ανατολῆς καὶ πληροφορήσῃ τὴν 'Ορθόδοξον 'Ανατολικὴν 'Εκκλησίαν περὶ πάσης ἐνδεχομένης ἐνεργείας πρὸς μυστηριακὴν ἐπικοινωνίαν μετ' ἐκείνων. Ἡ «'Εγκύκλιος τοῦ Συνεδρίου» πραγματευομένη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποφάσεων τὸ ζήτημα τῆς ἑνώσεως μνημονεύει ἰδιαιτέρως τῶν 'Εκκλησιῶν τῆς 'Ανατολῆς, αἵτινες ἐν ταῖς εὑρούσαις αὐτὰς συμφοραῖς προσήγγισαν πλεῖον ἢ ἄλλοτε πρὸς τὴν 'Αγγλικανικὴν 'Εκκλησίαν καὶ τῆς ἀποστολῆς ἐπισήμου 'Αντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τέλος ἡ 'Υποεπιτροπὴ περὶ ἑνώσεως ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῆς ἀρχομένη ἀπὸ τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Σερβίας καὶ προχωροῦσα εἰς τὴν 'Ελλάδα μνημονεύει τῶν γεγονότων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δεικνύουσι στενωτέραν τὴν προσέγγισιν τῶν 'Εκκλησιῶν τούτων πρὸς τὴν 'Αγγλικανικὴν 'Εκκλησίαν. 'Ιδίᾳ ὅμως ἐξαίρει τὰς ὑφισταμένας φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς 'Αγγλικανικῆς 'Εκκλησίας καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπερ, ὄχι μόνον ἐξέδωκε τὴν γνωστὴν 'Εγκύκλιον περὶ «κοινωνίας τῶν 'Εκκλησιῶν» ἀρχομένου τοῦ 1920, ἀλλὰ καὶ ἀπέστειλεν ἰδιαιτέραν ἀντιπροσωπείαν. Ἡ ἀντιπροσωπεία αὕτη συνηντήθη ἐπανειλημμένως καὶ συνεζήτησε δογματικὰ καὶ πρακτικὰ ζητήματα, ἰδίᾳ τὰ ἐν τῇ Πατριαρχικῇ 'Εγκυκλίῳ, ἐφ' ὧν ἡ 'Επιτροπὴ ἐπεκαλέσθη τὴν ἰδιαιτέραν προσευχὴν τοῦ Συνεδρίου καὶ δὴ ἐπὶ τοῦ ἐκφρασθέντος πόθου πρὸς ἄμεσον συνεργασίαν ἐν τοῖς ζητήμασι τῆς κοινωνικῆς ἀναμορφώσεως.

«'Επὶ τῇ βάσει τῶν βραχέως ὧδε μνημονευθεισῶν γραμμῶν, λέγει ἡ 'Υποεπιτροπή, πιστεύομεν, ὅτι χωροῦμεν σταθερῶς πρὸς τὸ τέρμα τελικῆς ἑνώσεως. 'Αλλὰ πρὶν ἢ τοῦτο ἐπιτευχθῇ, εἶνε ἀνάγκη πολλὰ ἔτι νὰ τελεσθῶσι καὶ ἡ πρόοδος ἡμῶν δὲν θὰ εἶνε ἧττον ἀσφαλής, ἐπειδὴ τυγχάνει βραδεῖα. Ζητοῦμεν ν' ἀποκτήσωμεν μείζονα ἔτι γνῶσιν καὶ κατανόησιν τῆς θέσεως ἑκατέρων. 'Εξηγήσεις εἶπεν ἀναγκαῖαι ἑκατέρωθεν καὶ εἶνε πρόδηλον, ὅτι ὅταν ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα τελικῶν προτάσεων περὶ ἐπισήμου μυστηριακῆς ἐπικοινωνίας, αἱ προτάσεις αὗται ὀφείλουσι νὰ βασισθῶσιν ἐπὶ **εὐρείας ἀνοχῆς** ἑκατέρωθεν καὶ ἐπὶ τῆς προθυμίας, ὅπως ἑκατέρα 'Εκκλησία ἀρκεσθῇ εἰς τὴν τήρησιν τῶν ἰδίων ἐθίμων καὶ τῆς ἰδίας πράξεως χωρὶς νὰ ζητήσῃ συμμόρφωσιν πρὸς ταῦτα ἀπὸ μέρους τῆς ἄλλης μερίδος». 'Αφοῦ δὲ μνημονεύει τὰς διορισθείσας ἐν Λονδίνῳ, Κωνσταντινουπόλει καὶ 'Αθήναις 'Επιτροπάς, ἐπάγεται .... «Πιστεύομεν, ὅτι διὰ τῆς ἐργασίας τῶν 'Επιτροπῶν τούτων σπουδαῖα περαιτέρω βήματα δύνανται νὰ γείνωσι πρὸς τὴν ἕνωσιν, τὸ μὲν διὰ τῆς ἐλευθέρας συζητήσεως δογματικῶν ζητημάτων, οἷα ἡ ἔννοια τοῦ Filioque, ὡς μὴ σημαίνοντος καθ' ἡμᾶς πίστιν εἰς πλείονας τῆς μιᾶς αἰτίας ἐν τῇ Θεότητι, τὸ ζήτημα τῶν ἀγγλικῶν χειροτονιῶν, ἡ θέσις τῶν 39 ἄρθρων, περὶ τῶν ὁποίων ὅλων οἱ 'Ανατολικοὶ ζητοῦσιν ἐξηγήσεις, τὸ δὲ διὰ συζητήσεως πρακτικωτέρων ζητημάτων, οἷα ὁ διακανονισμὸς τῶν μικτῶν γάμων, ἡ ἀμοιβαία παροχὴ τῶν μυστηρίων ἐν ὥρᾳ

ἀνάγκης, ὁμοιόμορφον Ἡμερολόγιον μετὰ δυνατοῦ καθορισμοῦ σταθεροῦ Πάσχα καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἔχομεν ἀνάγκην ἐν τῇ παρούσῃ στιγμῇ ὄχι μόνον νὰ παράσχωμεν εἰς τοὺς ἀνατολικοὺς ἱστορικὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀποστολικότητος τῆς ἡμετέρας ἱερωσύνης, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν δογματικὴν θέσιν τῆς ἡμετέρας Ὁμολογίας. Πρωτίστως ἰδίᾳ σπουδαιότητος εἶνε, ὅπως διασαφηνίσωμεν ἐκ τῶν ἡμετέρων Τυπικῶν, ὅτι θεωροῦμεν τὴν χειροτονίαν ὡς παρεκτικὴν θείας χάριτος οὐχὶ δὲ ἁπλῶς ὡς τοποθέτησιν εἰς ἓν ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα. Εἰ καὶ ἐν ἥσσονι βαθμῷ, θὰ εἶνε ἐπίσης ἐπιβοηθητικὸν καὶ ὠφέλιμον καθ' ἑαυτὸ νὰ ἀποκαταστήσωμεν τὸ ὀρθὸν κείμενον τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας, ὡς γίνεται χρῆσις αὐτοῦ πανταχοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει, ἐξαιρέσει τῆς ἡμετέρας Ὁμολογίας, δι' ἐπαναφορᾶς τῆς λέξεως «ἁγίαν» πρὸ τοῦ «καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν». Ἂν τινὰ τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν Ἐπιτροπῆς ἠδύναντο νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν χάριν συνομιλιῶν γινομένων ἐκεῖ, ὡς ἐγένοντο τοιαῦται ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ, πιστεύομεν, ὅτι δὲν θὰ τύχωσι μόνον ἐγκαρδίου ὑποδοχῆς, ἀλλὰ καὶ θὰ συντελέσωσι λίαν εἰς τὴν ἄρσιν παρεξηγήσεων καὶ εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῆς τελικῆς ἑνώσεως, τὴν ὁποίαν τόσον σοβαρῶς ἐπιθυμοῦσιν ἀμφότεραι αἱ ἐκκλησίαι καὶ διὰ τὴν ὁποίαν σταθερῶς προσεύχονται».

Ἐκ τούτων καταφαίνεται ἡ μεγίστη σπουδαιότης, ἣν εἶχε τὸ τελευταῖον Συνέδριον ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἑνώσεως καὶ γενικώτερν, ἀλλὰ καὶ εἰδικωτερον μετὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Τὸ πρόγραμμα τοῦ Συνεδρίου, ὅπερ μέλλει νὰ συνέλθῃ τὸν Ἰούλιον τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἀναφερόμενον εἰς τὰς ἐνεργείας, αἵτινες ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ κατεβλήθησαν πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἑνώσεως καὶ περὶ ὧν διέλαβεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ, τὴν ὁποίαν ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Μητροπολίτας τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας λήγοντος τοῦ 1923, περιλαμβάνει καὶ αὖθις τὸ ζήτημα τῆς «Ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας». Θὰ προηγηθῇ «ἔκθεσις περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκκλήσεως τοῦ Lambeth 1920» καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐν Λωζάννῃ συνελθόντος Παγκοσμίου Συνεδρίου «περὶ πίστεως καὶ διοικήσεως». θὰ ἐπακολουθήσωσι διάφορα σχέδια καὶ προτάσεις περὶ ἑνώσεως καὶ τέλος θὰ ἐξετασθῶσιν ὡς ἐν τῷ παρόντι σχέσεις τῆς Ἀγγλικάνικῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἄλλας Ἐκκλησίας.

[Ἕπεται τὸ τέλος]

ΤΟ ΣΥΜΨΗΦΟΝ
ΚΑΙ ΤΟ
ΤΡΙΠΡΟΣΩΠΟΝ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΟΝ
ΕΝ ΤΗι ΕΚΛΟΓΗι ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ὁ Δ' κανὼν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ὁ ΙΘ' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ διαλαμβάνουσι σαφῶς περὶ τοῦ «συμψήφου» ἢ «ὁμοψήφου» ἀπαραιτήτου ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ ἐπισκόπου. Τὸ σύμψηφον, ἤτοι ἀποστολὴ ψηφοδελτίου περιέχοντος τὸ ὄνομα τοῦ ἐκλεγησομένου ἢ τοῦ θεωρουμένου ὡς προτιμητέου διὰ τὴν ἐκλογήν, προῆλθεν ἐκ τοῦ ἑξῆς γεγονότος. Οἱ προμνησθέντες κανόνες περιέχοντες διατάξεις περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου ἀπαιτοῦσιν, ὅπως αὕτη διενεργῆται ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλων τῶν ἐπισκόπων τῆς μητροπολιτικῆς περιφερείας. Τοῦτο θεσπίζεται ὡς «βέλτιον». Ἐπειδὴ ὅμως ἡ παρουσία αὕτη ὅλων τῶν ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας τυγχάνει «δυσχερὴς» ἢ καὶ ἀδύνατος ἢ δι' ἐπειγούσας ὑποθέσεις τοῦ δεῖνα ἢ τοῦ τάδε ἐπισκόπου ἢ «διὰ μῆκος ὁδοῦ», [1] ἐπετράπη ὅπως, ἀντὶ τῆς προσωπικῆς παρουσίας, χρησιμοποιηθῇ ἡ ἀποστολὴ γράμματος, περιέχοντος τὸ ὄνομα τοῦ προτεινομένου ὡς καταλλήλου διὰ τὴν α ἢ τὴν β ἐπισκοπήν. Καὶ ἐν ταῖς Ἀποστολικαῖς Διαταγαῖς γίνεται λόγος περὶ ψηφίσματος κομιζομένου παρὰ πλειόνων ἐπισκόπων ὅταν οἱ πλείονες οὗτοι, ἕνεκα διωγμοῦ ἢ ἄλλης τοιαύτης αἰτίας, ἀδυνατοῦσι νὰ μεταβῶσι πρὸς χειροτονίαν ἐπισκόπου. Βεβαίως αἱ Ἀποστολικαὶ Διαταγαὶ ὁμιλοῦσι περὶ χειροτονίας καὶ οὐχὶ περὶ ἐκλογῆς. Ἐπειδὴ ὅμως, ὡς φαίνεται, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐμφανίσεως τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν δὲν ἦσαν ἐντελῶς κεχωρισμέναι ἀλλήλων αἱ δύο πράξεις — ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας — δικαιούμεθα νὰ ἐκλάβωμεν τὸ ψήφισμα ἐκεῖνο τῆς ἐπιτροπῆς πλειόνων ἐπισκόπων ὡς ἀναφερόμενον καὶ εἰς τὴν ἐπισκοπικὴν ἐκλογήν. Ἀλλὰ καὶ μόνον εἰς τὴν χειροτονίαν ἐὰν ἀναφέρωμεν

[1] Migne τόμ. Α', στ. 1124 καὶ Ἡλιουπόλεως Γενναδίου «ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπίσκοπον χειροτονούντων Ἐπισκόπων» *Ὀρθοδοξία*, ἔτος Ε', σελ. 93—99.

τὸ ἐν λόγῳ ψήφισμα, τὸ σύμψηφον ὡς ἀρχὴ καὶ βάσις χρησιμοποιήσιμος ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ ἐκλογῇ εὑρίσκει ἐν αὐτῷ ρίζαν καὶ στήριγμα.

Εἰς τοὺς προειρημένους δύο κανόνας δὲν γίνεται διάκρισις τῶν δύο σημείων τῆς ἐκλογῆς ἤτοι τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ λεγομένου τριπροσώπου ψηφοδελτίου καὶ τῆς ἐν τῷ ἱ. ναῷ ἀναδείξεως τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν τριῶν. Ὡς γνωστόν, ἐπὶ αἰῶνας ἡ πρώτη πρᾶξις—τὸ τριπρόσωπον—γίνεται παρουσίᾳ τοῦ Μητροπολίτου ἢ τοῦ Πατριάρχου, ἡ δὲ δευτέρα ἄνευ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἔχοντος μόνον τὸ «κῦρος τῶν γινομένων». Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ μὲν Δ′ κανὼν τῆς Α′ Συνόδου ἐκφράζει διὰ τοῦ «τὸ κῦρος τῶν γινομένων δίδοσθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ Μητροπολίτῃ», ὁ δὲ ΙΘ′ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ διὰ τοῦ «ἐπίσκοπον μὴ χειροτονεῖσθαι δίχα συνόδου καὶ ***παρουσίᾳ τοῦ ἐν τῇ Μητροπόλει τῆς ἐπαρχίας. Τούτου δὲ παρόντος ἐξάπαντος***, σημαίνει κυρίως ὅτι ἐπισκοπικὴ ἐκλογὴ οὐ τελεῖται ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ πρώτου εἴτε Μητροπολίτης εἶναι οὗτος, εἴτε Πατριάρχης. Τὴν ἐκλογὴν ἐκληπτέον εἴτε συνεπτυγμένην, ὡς οἱ δύο κανόνες ὑπεμφαίνουσιν, εἴτε κεχωρισμένην εἰς τὰ δύο σημεῖα δηλ. τριπροσώπου καὶ ἀναδείξεως ἐξ αὐτῶν τοῦ ἑνός. Ἄλλως τε καὶ ὁ ΛΔ′ Ἀποστ. κανὼν θεσπίζων τὰς σχέσεις Μητροπολίτου καὶ ἐπισκόπων γενικώτερον ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: «Τοὺς ἐπισκόπους ἑκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλήν, καὶ ***μηδέν τι πράττειν περιττὸν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης***».

Ἀμφότερα τὰ σημεῖα τῆς ἐκλογῆς γίνονται μὲν τῇ ἀδείᾳ τοῦ πρώτου, ἀλλ' ἡ παρουσία αὐτοῦ σὺν τῷ χρόνῳ ἀπῃτήθη μόνον κατὰ τὴν πρώτην φάσιν τῆς ἐκλογῆς, ἤτοι τὸν καταρτισμὸν τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου.

Ὡς ἤδη ἐσημείωσα δὲν γίνεται διάκρισις τῶν δύο τούτων φάσεων τῆς ἐπισκοπικῆς ἐκλογῆς ἐν τοῖς δυσὶ προμνημονευθεῖσι κανόσι. Ἀλλ' ἐκ τῆς παραλείψεως τῆς διακρίσεως ταύτης δὲν δύναται ν' ἀποκλεισθῇ ἀπολύτως ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὕπαρξις τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου, ἀφ' οὗ καὶ οἱ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ Ματθίου, πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ Ἰούδα, ἐχρησιμοποίησαν εἶδος ψηφοδελτίου δύο περιέχοντος πρόσωπα, Ἰοῦστον καὶ Ματθίαν (Πράξεις Ἀποστόλων Α′ 22-26).

Ὁ Ἰουστινιανὸς διὰ τῆς ρκγ′ νεαρᾶς ἐθέσπισε τὸν τρόπον τῆς ἐπισκοπικῆς ἐκλογῆς κατὰ τρόπον τοιοῦτον ὥστε σαφῶς δείκνυται ἡ πρώτη φάσις τῆς ἐκλογῆς, ἡ τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου. «Θεσπίζομεν ὁσάκις χρεία γένηται ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι συνιέναι τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, ἧς μέλλει ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθαι, καὶ προκειμένων τῶν ἁγίων Εὐαγγελίων ***ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψηφίσματα ποιεῖν...*** » Ὁ καὶ διὰ νόμου ψηφισθεὶς καταρτισμὸς τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου ἐφηρμόσθη ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας καὶ ἐφαρμόζεται καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Καθὼς δὲ ἀναφέρει ἡ νεαρὰ ἐκείνη καὶ καθὼς

διαγορεύουσιν αἱ διατάξεις τῶν Πατριαρχῶν Φιλοθέου (1370) καὶ Ματθαίου τοῦ Α', τὸ τριπρόσωπον ψηφοδέλτιον τυγχάνει μέρος οὐσιῶδες καὶ ἀναπόσπαστον τοῦ ὅλου τῆς ἐπισκοπικῆς ἐκλογῆς [2]. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ τριπρόσωπον ψηφοδέλτιον κατηρτίζετο **«προκειμένων τῶν ἁγίων Εὐαγγελίων»**, ὡς λέγει ἡ διαληφθεῖσα νεαρά, ἢ **«ἐν τόπῳ ἱερῷ»**, ὡς ἀναφέρει Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς διεκρίθησαν σαφῶς αἱ δύο φάσεις τῆς ἐπισκοπικῆς ἐκλογῆς, ἡ δευτέρα τοιαύτη, τουτέστιν ὁ καταρτισμὸς τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου ἤρχισε νὰ ἀποτελῇ τὸ ὅλον ἔργον τῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων ἢ τῶν Μητροπολιτῶν, ἀφ' οὗ τὸν ἕνα ἐκ τῶν τριῶν τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου ἐξέλεγεν ἢ διώριζεν ὁ Μητροπολίτης μὲν ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ ἐκλογῆς ἐπισκόπου μητροπολιτικῆς περιφερείας, ὁ Πατριάρχης δὲ ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἐκλογῆς Μητροπολίτου ἢ ὁ Αὐτοκράτωρ ἐν περιπτώσει ἐκλογῆς Πατριάρχου.

Ἐὰν λοιπὸν κατὰ τὴν ἐκλογὴν ἐπισκόπου ἀπαιτεῖται τὸ σύμψηφον τῶν ἀπόντων μέν, ἐχόντων δὲ δικαίωμα ψήφου ἀρχιερέων, εἶναι τοῦτο ἀπαραίτητον καὶ ἐν τῷ καταρτισμῷ τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου.

Κατὰ τὰς μετὰ τὴν Ἅλωσιν χρόνους ἡ ἐπισκοπικὴ ἐκλογὴ ἐγίνετο συνδυαζομένων τῶν στοιχείων τοῦ Δ' κανόνος τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου μετὰ τῶν διατάξεων τῆς προρρηθείσης ἰουστινιανείου νεαρᾶς. Καὶ οἱ τέως ἰσχύοντες ἐθνικοὶ λεγόμενοι Κανονισμοὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως στηριζόμενοι, ἐκανόνισαν τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐκλογὴν Ἀρχιερέων καὶ Πατριάρχου. Τὸ τριπρόσωπον ψηφοδέλτιον θεωρεῖται καὶ κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς καὶ κατὰ τὴν πρὸ αὐτῶν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας ὥς τι ἀπαραίτητον. Διὰ τὸ ἀπαραίτητον τοῦτο στοιχεῖον τῆς ἐκλογῆς, πάντως ἀπαιτεῖται καὶ τὸ σύμψηφον τῶν ἀπόντων ἐκλογέων Ἀρχιερέων. Διὰ ταῦτα φρονῶ ὅτι, ἐάν ποτε γίνῃ ἀνάγκη νὰ χωρισθῶσι χρονικῶς τὰ δύο σημεῖα τῆς ἐκλογῆς Ἀρχιερέως, ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ τὸ σύμψηφον τῶν ἀπόντων καὶ διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου· αὐτὸ ἀπαιτεῖ τὸ πνεῦμα τῶν περὶ ἐπισκοπικῆς ἐκλογῆς κανόνων καὶ διατάξεων καὶ ἡ μακραίων τῆς Ἐκκλησίας πρᾶξις.

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

[2] Acta Patriarchatus, (Müller et Micklosich A. 535 καὶ B. 345. Μιλᾶς Ἱστορία Ἐκκλησ. Δικαίου σελ. 505. Συμεὼν Θεσσαλονίκης, περὶ ἱερῶν χειροτονιῶν κτλ. Ραθ. καὶ Κ. Κουροπαλίτου τὸ περὶ προβολῆς τοῦ Πατριάρχου ἐν τῷ περὶ ὀφφικίων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου]

Στίχ. 19. Καθ' ὃν χρόνον οἱ Συνοπτικοὶ μνημονεύουσιν ἀορίστως **καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ** κλπ. (Μτθ. ΚΖ' 37 κλπ.), ὁ Ἰωάννης σημειοῦται ρητῶς, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἐπιγραφὴ ἐτέθη τῇ διαταγῇ τοῦ Πιλάτου, τοῦ καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ὑπαγορεύσαντος, συμπληροῖ δὲ καὶ τὸ παρὰ τοῖς Συνοπτικοῖς παρατιθέμενον περιεχόμενον τῆς ἐπιγραφῆς διὰ τῆς λέξεως **Ναζωραῖος.** Εἰς τί ὁ Πιλᾶτος ἀπέβλεπε διατάξας τὴν ἐν λόγῳ ἐπιγραφήν, ἀνταποκρινομένην πρὸς τὸ σχετικὸν παρὰ τοῖς Ρωμαίοις ἔθος, δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἀκριβωθῇ ἐξ ὧν ἐπανειλημμένως εἶπεν (πρβλ. ἰδίᾳ στ. 14. 15). Ἡ πρόθεσις τοῦ Πιλάτου ἦτο, ὅπως καὶ διὰ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἀποτελούσης τὴν ἐπίσημον τρόπον τινὰ διατύπωσιν τῆς κατὰ τοῦ Ἰησοῦ κατηγορίας, ἐμπαίξῃ πικρῶς τὰς πολιτικὰς τῶν Ἰουδαίων βλέψεις, ἐκχέων ἔτι ἅπαξ ἐκ τῆς χολῆς, ἣν διὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ὑποχώρησιν αὐτοῦ ἐδοκίμαζε κατὰ τῶν Ἀρχιερέων (κατὰ τὴν γνώμην δὲ Ἐξηγητῶν τινῶν καὶ ὅπως ἐξερεθίσῃ κατ' αὐτῶν τὸν λαόν). Ἐμπαίζων αὐτούς, διότι ἀνεβίβασαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ πρόσωπον πᾶν ἄλλο ἢ κοσμικὴν ἐπιδιῶκον ἐξουσίαν ἀναγράφει οὐχ ἧττον ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν ὡς σταυρωθέντα ἀκριβῶς διὰ τὰς πολιτικὰς Αὐτοῦ ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων βλέψεις, οὕτω δὲ προσηλοῖ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ αὐτὰς τὰς μυχίας βλέψεις καὶ τοὺς πόθους αὐτῶν, τὰς καταδικασθείσας ἄλλως τε καὶ (στ. 15 καίπερ ψευδῶς καὶ ὑποκριτικῶς) ὑπ' αὐτῶν τούτων. Ἀλλ' οὕτω γράφων περὶ τοῦ Ἰησοῦ ὁ Πιλᾶτος, ὁ ἐν τῇ πονηρίᾳ αὐτοῦ ὄργανον τῶν σχετικῶν βουλῶν τοῦ Θεοῦ γενόμενος, διακηρύττει ἀνεπιγνώστως πρὸ τοῦ κόσμου παντὸς τὴν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ πλήρωσιν τῶν περὶ Μεσσίου ὡς βασιλέως τῶν Ἰουδαίων προφητειῶν. Οὕτω πως καὶ ὁ ἱ. Χρυσ. καίτοι οὐχί, ὡς ἐρρήθη, ἀνεπιγνώστως. «Ἐπειδὴ ὡς φαῦλον ἐξέδωκαν, καὶ τὴν ψῆφον ταύτην τῇ κοινωνίᾳ τῶν λῃστῶν βεβαιῶσαι ἐπεχείρουν, ἵνα μηδενὶ λοιπὸν ἐξῇ πονηρὰς ἐπιφέρειν αἰτίας, καὶ κατηγορεῖν ὡς φαύλου τινὸς καὶ πονηροῦ,

ἐμφράττων αὐτῶν τὰ στόματα καὶ πάντων τῶν κατηγορεῖν βουλομένων, καὶ δεικνύς, ὅτι τῷ οἰκείῳ βασιλεῖ ἐπανέστησαν, ὥσπερ ἐπὶ τροπαίου τινός, οὕτω τὰ γράμματα ἔθηκε, λαμπρὰν ἀφιέντα φωνὴν καὶ τὴν νίκην δηλοῦντα, καὶ τὴν βασιλείαν ἀνακηρύττοντα, εἰ καὶ μὴ ὁλόκληρον». Πρβλ. Θεοφ. καὶ Ζιγ. Ἡ λέξις **τίτλος,** ἀνθ' ἧς οἱ Συνοπτικοὶ γράφουσιν **ἐπιγραφὴ (ἦν καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ,** Λουκ. ΚΓ´ 38) ἐκ τῆς Λατ. titulus.

Στίχ. 20. Εἰς τὴν πάνδημον ἀνακήρυξιν τοῦ ἀληθινοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ διὰ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ Πιλάτου παρὰ τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ ἐκφραζομένου συνετέλει, κατὰ τὴν ἐνταῦθα δήλωσιν τοῦ ἱ. Εὐαγγελιστοῦ, ἥ τε ἐγγύτης πρὸς τὴν Ἁγ. Πόλιν τοῦ τόπου τῆς σταυρώσεως, καὶ ἡ ἐν τρισὶ γλώσσαις σύνταξις αὐτῆς, τῇ Ἑβραϊκῇ, τῇ Ἑλληνικῇ καὶ τῇ Ρωμαϊκῇ, οὕτως ὥστε πάντες οἱ ἀναγινώσκοντες αὐτήν, ἐπιχώριοι καὶ ξένοι, ν' ἀντιλαμβάνωνται τοῦ περιεχομένου αὐτῆς. Ἐκ τῶν τριῶν γλωσσῶν, ὧν χρῆσιν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἐποιήσατο ὁ Πιλᾶτος, ἡ Ἑβραϊκὴ (ἡ Ἀραμαϊκὴ) ἦτο ἡ ἐθνικὴ τῶν Ἰουδαίων γλῶσσα, ἡ Ἑλληνικὴ ἦτο ἡ γλῶσσα τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἡ μᾶλλον διαδεδομένη, ἡ δὲ Ρωμαϊκὴ ἡ ἐπίσημος τῶν κρατούντων γλῶσσα. Κατὰ τὴν γραφὴν τῶν πλειόνων ἀρχαιοτέρων κωδίκων δευτέρα (ἄρα ἐν τῷ μέσῳ) σημειοῦται ἡ Ρωμαϊκή. **Τῶν Ἰουδαίων.** Ἐν τῇ συνήθει σημασίᾳ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ **βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων** χρῆσιν τῆς λέξεως Ἰουδαῖοι πρὸς δήλωσιν τ. ἔ. τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ.

Στίχ. 21. Οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων — ὧν τινες παρίσταντο κατὰ τὴν σταύρωσιν (Ματθ. ΚΖ´ 41 κλπ.) καὶ ἰδίοις ὄμμασιν εἶδον καὶ ἀνέγνωσαν τὴν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου τεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πιλάτου ἐπιγραφὴν—διαγνόντες τὸ πνεῦμα, ὑφ' ὃ ὁ Ρωμαῖος ἡγεμὼν συνέταξεν αὐτὴν ἀποτείνονται πρὸς αὐτὸν ἐξαιτούμενοι τὴν τροποποίησιν αὐτῆς κατὰ τρόπον κηλιδοῦντα τὸν Ἰησοῦν ὡς πλάνον, ἀποτρίβοντα ἀπ' αὐτῶν τὴν εὐθύνην ὡς σταυρωσάντων τὸν Χριστὸν Κυρίου (τὸν Μεσσίαν, καλούμενον καὶ βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ βασιλέα τῶν Ἰουδαίων) καὶ ἐνοχοποιοῦντα τὸν Πιλάτον ὡς καταδικάσαντα ἄνθρωπον κατ' οὐσίαν ἀκαταλόγιστον, ἅτε ἄμοιρον πάσης ὑλικῆς δυνάμεως καὶ τοιαύτας οὐχ ἧττον ἐγείροντα ἀξιώσεις. **Ἔλεγον.** Ὁ πρττ. χαρακτηρίζει τὴν ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν τῶν Ἀρχιερέων. **Οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων.** Μόνον ἐνταῦθα ὁ ἐπίσημος οὗτος τίτλος πρὸς ἀνάδειξιν, κατὰ τὴν γνώμην Ἐξηγητῶν τινων, τῆς ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ ἀληθοῦς βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοῦ ἀπιστήσαντος Αὐτῷ Ἰουδαϊκοῦ κλήρου, ἐκπεσόντος διὰ τοῦτο τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ καὶ ἀντικατασταθέντος ὑπὸ

ἄλλου. **Μὴ γράφε.** Ὁ ἐνικὸς ὡς τοῦ γραφέντος οὔπω πέρας λαβόντος διὰ τὴν ἐπιδιωκομένην παρὰ τῶν Ἀρχιερέων τροποποίησιν.

Στίχ. 22. Ὁ Πιλᾶτος ἀρνεῖται κατηγορηματικῶς νὰ τροποποιήσῃ τὴν ἐπιγραφὴν παρέχων τὴν φορὰν τοὐλάχιστον ταύτην μικρὸν δεῖγμα τοῦ ἀκαμποῦς (τὴν φύσιν), ὡς χαρακτηρίζει αὐτὸν ὁ Φίλων. Ἤδη ὁ προσωπικὸς κίνδυνος παρῆλθεν, ὁ Ἰησοῦς, διὰ τὴν προστασίαν τοῦ ὁποίου ὡς ἐπαναστάτου ἠπειλεῖτο νὰ καταμηνυθῇ πρὸ τοῦ Αὐτοκράτορος, πρόκειται ἐσταυρωμένος καὶ δύναται ἄρα ὁ μετὰ τοῦ αὐθάδους ἀμείλικτος Ρωμαῖος ἡγεμών, ὡς ὁ αὐτὸς Φίλων χαρακτηρίζει αὐτόν, νὰ ἐμμείνῃ ἀκινδύνως ἐν τῇ ἰδιογνωμοσύνῃ αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ ἐκτραπῇ τῆς ἰδίας ἀπόψεως, καθ' ἣν ὁ Ἰησοῦς οὐδεμίαν πολιτικὴν εἶχε βλέψιν. Οὕτως ἅπαξ ἔτι ἄκων καὶ ἀνεπιγνώστως ὁ Πιλᾶτος διαπιστοῖ καὶ διακηρύττει τὸν βασιλικὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐπιρρίπτει τὴν αἰτίαν τῆς σταυρώσεως Αὐτοῦ οὐχὶ εἰς αὐτὸν Τοῦτον, ἀλλ' εἰς τοὺς Ἰουδαίους, μάτην ἐπιχειροῦντας ν' ἀποτρίψωσιν ἀφ' ἑαυτῶν τὸ ὄνειδος τῆς θεοκτονίας. Ἱκανοὶ Ἐξηγηταὶ ἐν τῇ ἐπιμονῇ τοῦ Πιλάτου, ὅπως μὴ τροποποιήσῃ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ σταυροῦ τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς Ἀρχιερεῦσιν, ἐμβλέπουσιν ἐκδίκησιν ἐκ μέρους αὐτοῦ, περιαχθέντος εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῆς καταδίκης, καὶ βαρέως τοῦτο φέροντος. **Ὃ γέγραφα, γέγραφα.** Προσιδιάζων τρόπος τοῦ ἐκφράζεσθαι παρὰ Ρωμαίοις, ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς Ραββίνοις. Ὁ ἱ. Χρυσ. σχετικῶς σημειοῦται· «Οὐχ ὁ Πιλᾶτος παρετράπη, ἀλλ' ἐπὶ τῆς προτέρας ἔστη γνώμης»· ἐν δὲ τῇ προσθήκῃ τῆς ἐπιγραφῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ὡς καὶ ἐν τῇ τοποθετήσει Αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν δύο λῃστῶν, εὑρίσκει καὶ ἀπωτέρω τινα τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ λόγον γράφων· «Ἐπειδὴ κατεχώσθη τοῦ σταυροῦ τὸ ξύλον, ὡς οὐδενὸς αὐτὸν ἀνελέσθαι σπουδάζοντος, τῷ καὶ φόβον ἐπικεῖσθαι καὶ πρὸς ἕτερα κατεπείγοντα τοὺς πιστεύοντας σπεύδειν, ἔμελλε δὲ χρόνοις ὕστερον ἐπιζητεῖσθαι, εἰκὸς δὲ τοὺς τρεῖς ὁμοῦ κεῖσθαι σταυρούς· ἵνα μὴ ἀγνοῆται ὁ τοῦ Δεσπότου πρῶτον ἀπὸ τοῦ μέσον αὐτὸν κεῖσθαι, ἔπειτα δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ τίτλου δῆλον πᾶσιν ἐγένετο· οἱ γὰρ τῶν λῃστῶν τίτλους οὐκ εἶχον». Ὁμ. Θεφ. καὶ Ζιγ. ἐν Μτθ.

Στίχ. 23-24. Ὁ ἱ. Εὐαγγελιστὴς ἀναλαμβάνει τὴν διήγησιν, τὴν διακοπεῖσαν διὰ τῶν περὶ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ (στ. 19-22). Ἐκ τῆς εἰς τέσσαρα μέρη κατανομῆς τῆς ἐνδυμασίας τοῦ Ἰησοῦ δῆλον γίνεται, ὅτι οἱ οἱ σταυρώσαντες Αὐτὸν στρατιῶται ἦσαν τέσσαρες, τὸ γνωστὸν τετράδιον (Πράξ. ΙΒ΄ 4), εἰς ἄλλους πάντως τῶν ὑπὸ τὸν ἑκατόνταρχον (Ματθ. ΚΖ΄ κλπ.) Ρωμαίων στρατιωτῶν ἀνατεθείσης τῆς σταυρώσεως τῶν ἑκατέρωθεν δύο λῃστῶν. Κατὰ τὸν Ρωμαϊκὸν νόμον τὰ ἐνδύ-

ματα τῶν καταδίκων περιήρχοντο δίκην φιλοδωρήματος εἰς τοὺς ἐκτελεστὰς τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ὅθεν καὶ οἱ στρατιῶται σταυρώσαντες τὸν Ἰησοῦν ἐπιλαμβάνονται τῆς μεταξὺ αὐτῶν διανομῆς τῶν ἐνδυμάτων Αὐτοῦ. Ἀλλὰ καθ' ὃν χρόνον προκειμένου περὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς ἐνδυμασίας (τοῦ καλύμματος, τῆς ζώνης, τῶν ὑποδημάτων, εἴ τινα τούτων κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς σταυρώσεως ἐφόρει ὁ Χριστὸς) ὡς δ' ἅμα καὶ περὶ τοῦ ἐπενδύτου (τοῦ ἱματίου), ἡ διανομὴ διεξάγεται ὁμαλῶς (τοῦ ἐπενδύτου συνερραμμένου ἐκ τεμαχίων καὶ ἀζημίως διασπωμένου κατὰ τὰς ραφάς, ὅπως ἕκαστος λάβῃ ἱκανὸν τεμάχιον χρησίμου δι' αὐτὸν ὑφάσματος) προσκρούει αὕτη πρὸ τοῦ χιτῶνος, ὅς, κατὰ τὴν δήλωσιν τοῦ ἱ. Εὐαγγελιστοῦ, **ἦν ἄρραφος ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς διόλου.** Τοιοῦτον ὄντα τὴν κατασκευὴν τὸν χιτῶνα **ὑφαντὸν ἄνωθεν,** ὅπου τὸ διὰ τὴν κεφαλὴν ἄνοιγμα, ἄνευ ἄρα ραφῶν, ὅπως διανεμηθῶσιν, ἔδει νὰ σχίσωσι καὶ καταστρέψωσι τὸ πολύτιμον, φαίνεται, τοῦτο ἔνδυμα, ὅπως μικρὸν ἕκαστος λάβῃ τεμάχιον ράκους μᾶλλον ἢ ὑφάσματος. Τούτου ἕνεκα οἱ στρατιῶται παρὰ τὴν ἀγροικίαν αὐτῶν προκρίνουσιν, ὅπως προκειμένου περὶ τοῦ χιτῶνος ἀπόσχωσι τῆς διανομῆς, ρίψωσι κλῆρον δι' αὐτόν. Ἀλλ' ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον τυχαία αὕτη ἀπόφασις τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν, ὃν τρόπον καὶ ἡ κατανομὴ τῆς στολῆς τοῦ Χριστοῦ καθόλου δὲν ἦσαν τυχαῖα περιστατικὰ τῆς σταυρώσεως Αὐτοῦ. Οἱ Ρωμαῖοι στρατιῶται (ὃν τρόπον βραχὺ πρότερον ὁ Πιλᾶτος) ἐγένοντο ἀκούσια ὄργανα τῆς ἐκπληρώσεως βουλῆς τοῦ Θεοῦ, ἐφαρμόζοντος δι' αὐτῶν σχετικὴν Μεσσιακὴν προφητείαν, ἐξενεχθεῖσαν διὰ στόματος ψαλμῳδοῦ, οὕτω δὲ τὸ ἑαυτῶν μέρος καὶ δι' ὧν ἔπραττον διεπίστων οὗτοι καὶ διεκήρυττον τὸν Μεσσιακὸν τοῦ Κυρίου χαρακτῆρα. Ἡ σχετικὴ διήγησις τῶν Συνοπτικῶν (Μτθ. ΚΖ' 35. Μρκ. ΙΕ' 24. Λουκ. ΚΓ' 34) εἶνε ἐπιτομωτέρα και ἧττον ἀκριβής, καθότι οὗτοι ἀναφέρουσι τὴν πλήρωσιν ἐπὶ πάντων τῶν ἐπὶ μέρους ἱματίων, καίπερ δ' οὗτοι ἐν τῷ ἰδίῳ λεκτικῷ ποιοῦνται χρῆσιν λέξεων τῆς ψαλμικῆς ρήσεως, δὲν μνημονεύουσιν αὐτῆς ἐν ὅλῳ καὶ δὴ καὶ ὡς προφητείας πληρωθείσης ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει. **Ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς διόλου.** Καθ' ὃν χρόνον τὸν χιτῶνα τοῦ Ἰησοῦ οὕτω πεποιημένον (μονοκόμματος) ἱκανοὶ νεώτεροι Ἐξηγηταὶ θεωροῦσιν ὡς πολύτιμον ἔνδυμα, δῶρον, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, μιᾶς τινος τῶν περὶ Αὐτὸν εὐσεβῶν γυναικῶν [1] (Λουκ. Η' 2-3. Μτθ. ΚΖ' 55), ὁ ἱ. Χρυσ. καὶ κατ' αὐτὸν ὁ Θεοφ. ὑπολαμβάνουσιν αὐτὸν εὐτελῆ. Οὕτω ὁ ἱ. Χρυσ. γράφει. «**Ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντός.** Τοῦτο δὲ ἐμοὶ δοκεῖ λέγειν αἰνιττόμενος τὸ εὐτελὲς τῶν ἱματίων, καὶ ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς

[1] Κατὰ τὸν Ζιγ. ἦτο οὗτος κατὰ τὴν παράδοσιν ἔργον τῆς Θεοτόκου.

ἄλλοις ἅπασιν, οὕτω καὶ ἐν τῇ στολῇ τὸ λιτὸν ἐδίωκε σχῆμα». Ὅμοιος τὴν κατασκευὴν πρὸς τὸν ἐν λόγῳ χιτῶνα τοῦ Ἰησοῦ περιγράφεται ὁ χιτὼν τοῦ Ἀρχιερέως τῆς Π. Δ. Ὅθεν καὶ τῶν Ἐξηγητῶν τινὲς ἐμβλέπουσιν ἐν τῷ τοιούτῳ χιτῶνι τοῦ Ἰησοῦ ὑπαινιγμὸν εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν αὐτοῦ ἀξίωμα, καθ᾽ ὃν χρόνον ἄλλοι ἤδη ἐκ παλαιοῦ ἐν τῷ ἀρράφῳ χιτῶνι τοῦ Χριστοῦ ἐνεῖδον τὴν ἐσθῆτα τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ. Ὁ ἱ. Χρυσ. καὶ κατ᾽ αὐτὸν ὁ Θεοφ. καὶ ὁ Ζιγ. μνημονεύουσιν ἀλληγορικῆς ἑρμηνείας, καθ' ἣν φασὶν ἀλληγορίαν δι᾽ αὐτοῦ δηλοῦσθαι, ὅτι οὐχ ἁπλῶς ἄνθρωπος ἦν ὁ σταυρούμενος, ἀλλὰ καὶ ἄνωθεν τὴν θεότητα εἶχε». **Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.** Ψλμ. ΚΑ΄ 19, κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα. Εὔδηλον ὅτι συνῳδὰ τῇ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ δέον νὰ ἐνίδωμεν ἐν τῷ ἐν λόγῳ ψαλμικῷ χωρίῳ πλέον τι τοῦ συνήθους ποιητικοῦ παραλληλισμοῦ, καθ᾽ ὃν αἱ παράλληλοι ἔννοιαι (οἷαι ἐνταῦθα **διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς** ἀφ᾽ ἑνὸς καὶ **ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον** ἀφ' ἑτέρου) καλύπτουσιν ἀλλήλας, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ κατὰ τὴν παρατήρησιν Ἐξηγητῶν τινῶν βαθυτέρα μελέτη τοῦ παραλληλισμοῦ ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ ποιήσει καθίστησι δῆλον, ὅτι τὸ δεύτερον μέλος συμπληροῖ πάντοτε τὴν ἔννοιαν τῆς πρώτης προτάσεως δι᾽ ἀποχρώσεώς τινος ἢ διὰ νέας ἰδέας. **Ἐπὶ τὸν ἱματισμόν.** Τούτου κυριώτατον μέρος ὁ χιτών, ἐφ᾽ οὗ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς κληρώσεως.

Στίχ. 25. Πρὸς τὴν ἀναγραφεῖσαν τραχεῖαν καὶ ἀνοικτίρμονα συμπεριφορὰν τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν ἀντιπαρατίθεται ὑπὸ τοῦ ἱ. Εὐαγγελιστοῦ ἡ συγκινητικὴ εἰκὼν τριῶν ἢ κατ᾽ ἄλλην ἐκδοχὴν τεσσάρων γυναικῶν (ἐν αἷς ἡ κατὰ σάρκα μήτηρ Αὐτοῦ), περιστοιχιζουσῶν τὸν Ἐσταυρωμένον μετὰ κατωδύνου πάντως ψυχῆς. Ταύταις κατὰ τὰ ἀμέσως ἑπόμενα (στ. 26-27) παρίσταται, ἀναπόσπαστος τοῦ Θείου Διδασκάλου καὶ ἐν τῇ κρισίμῳ ταύτῃ στιγμῇ, καὶ ὁ ἠγαπημένος μαθητὴς Αὐτοῦ. Κατὰ τὴν σχετικὴν διήγησιν τῶν Συνοπτικῶν (Μτθ. ΚΖ΄ 55. 56. Μρκ. ΙΕ΄ 40) αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος γυναῖκες, ἐν αἷς παρ᾽ αὐτοῖς δὲν συγκαταριθμεῖται ἡ Θεοτόκος, ἵστανται **ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι,** ὅπερ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀντιφάσκον πρὸς τὴν κατὰ τὸν Ἰωάννην παρὰ τὸν σταυρὸν θέσιν αὐτῶν, ἂν ληφθῇ ὑπ᾽ ὄψιν ἡ ἀόριστός πως ἐγγύτης, ἣν ἐκφράζει ἡ **παρά.** Ἀλλὰ καὶ ἄλλως δύναται νὰ ὑποτεθῇ, ὡς ἱκανοὶ Ἐξηγηταὶ δέχονται, ὅτι ἐν τῇ προδήλῳ παρὰ τοῖς Συνοπτικοῖς διακρίσει καὶ κατ᾽ ὄνομα μνείᾳ τριῶν ἐκ τῶν πολλῶν γυναικῶν, τῶν ἀπὸ μακρόθεν θεωρουσῶν, λανθάνει ἀκριβῶς ὅ,τι περὶ αὐτῶν ἐνταῦθα ἀναφέρει ὁ Ἰωάννης, ὅτι δηλ. ἀπετόλμησαν νὰ προσεγγίσωσι τῷ σταυρῷ. Ἡ ἀξιοσημείωτος παράλειψις ὑπὸ τῶν Συνοπτικῶν τοῦ ὀνόματος τῆς Θεοτόκου μεταξὺ

τῶν παρακολουθησάντων τὴν σταύρωσιν τοῦ Ἰησοῦ, δικαιολογεῖται ὑπὸ μὲν τοῦ Ζιγ. «Διότι γνώριμον ἦν περὶ αὐτῆς, ὅτι πάντως παρῆν, καὶ τὰ μητέρων ἐπεδείκνυτο», ὑπὸ νεωτέρων δέ τινων διὰ τῆς εἰκασίας, ὅτι ἅμα τῇ ἀμέσως κατωτέρω ὑπὸ τοῦ ἱ. Εὐαγγελιστοῦ ἀναφερομένῃ παραθέσει αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ τῷ ἠγαπημένῳ μαθητῇ ἀπεχώρησε τοῦ τόπου τοῦ φρικτοῦ δράματος (ἀδυνατοῦσα ἴσως νὰ συγκρατήσῃ τὴν συγκίνησιν ἢ καὶ τὰς λέξεις τοῦ ἀποθνήσκοντος Θείου Υἱοῦ ὡς σημεῖον ἀποχωρήσεως πιθανῶς ἑρμηνεύσασα)· ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ ἀποσιώπησις τοῦ ὀνόματος αὐτῆς μεταξὺ τῶν γυναικῶν, ὧν ὡς μακρόθεν θεωρουσῶν οἱ Συνοπτικοὶ μνημονεύουσι μόνον μετὰ τὰ περὶ τῆς σταυρώσεως καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τελευτῆς τοῦ Ἰησοῦ ὑπ' αὐτῶν εἰρημένα. Προκειμένου περὶ τῆς δευτέρας τῶν παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἱσταμένων γυναικῶν, τῆς ὡς ἀδελφῆς τοῦ Κυρίου χαρακτηριζομένης, ἡ ἐκ παλαιοῦ συνήθης γνώμη εἶνε, ὅτι αὕτη εἶνε ἡ ἀμέσως κατόπιν ὡς Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ δηλουμένη, καὶ ὅτι κατ' ἀκολουθίαν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος γυναῖκες ἦσαν τρεῖς. Κατ' ἄλλην ὅμως γνώμην, ἀντιπροσωπευομένην ὑπὸ ἱκανῶν νεωτέρων Ἐξηγητῶν, ἐν οἷς καὶ τοῦ ἀοιδίμου Δαμαλᾶ, ἡ ὡς ἀδελφὴ τῆς Θεοτόκου χαρακτηριζομένη εἶνε διάφορον πρόσωπον Μαρίας τῆς τοῦ Κλωπᾶ, οὕτως ὥστε κατὰ τὴν ἐκδοχὴν ταύτην ὁ λόγος περὶ τεσσάρων, οὐχὶ δὲ περὶ τριῶν γυναικῶν. Οἱ τῆς δευτέρας γνώμης ὀπαδοὶ πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐλλείψεως τοῦ **καὶ** πρὸ τοῦ Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ ὑποστηρίζουσιν, ὅτι ὁ ἱ. Εὐαγγελιστὴς μνημονεύει τῶν γυναικῶν κατὰ ζεύγη, ὡς τὸν κυριώτερον δὲ λόγον ἀποκρούσεως τῆς πρώτης γνώμης προβάλλουσι τὴν ὁμωνυμίαν δύο ἀδελφῶν (Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ). Πρὸς τὴν δευτέραν ἐκδοχὴν (τὴν ἀποδεχομένην δηλ. τέσσαρας τὰς ἐν λόγῳ γυναῖκας) συνᾴδει καὶ ἡ παρὰ τοῖς Συνοπτικοῖς μνεία τριῶν, ἐκτὸς τῆς παρασιωπωμένης παρ' αὐτοῖς Θεοτόκου, ἄρα τὸ ὅλον τεσσάρων γυναικῶν. Μεταξὺ τῶν γυναικῶν τούτων παρ' αὐτοῖς καταλέγεται Μαρία ἡ Μαγδαληνή, αἱ δύο δὲ ἄλλαι παρὰ μὲν τῷ Μτθ. σημειοῦνται ὡς Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, παρὰ δὲ τῷ Μρκ. Μαρία Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆ μήτηρ καὶ Σαλώμη. Τῆς δευτέρας Μαρίας οὔσης ἀναμφισβητήτως τοῦ αὐτοῦ παρὰ τοῖς δύο τούτοις Εὐαγγελισταῖς προσώπου, εἰκάζεται μετὰ πάσης πιθανότητος, ὅτι καὶ ἡ τρίτη παρ' αὐτοῖς γυνή, ὡς ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου παρὰ τῷ μέν, καὶ ὡς Σαλώμη παρὰ τῷ δὲ σημειουμένη, εἶνε ἐπίσης ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Οἱ ὀπαδοὶ ἑκατέρας τῶν γνωμῶν ταὐτίζουσι τὴν παρὰ τῷ Ἰωάννῃ Μαρίαν τοῦ Κλωπᾶ πρὸς τὴν τῶν Συνοπτικῶν Μαρίαν μητέρα τῶν υἱῶν Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ, οὕτως ὥστε λείπεται ἡ ὡς ἀδελφὴ τῆς μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ παρὰ τῷ Ἰωάννῃ χαρακτη-

ριζομένη, οὖσα κατὰ τὴν πρώτην ἐκδοχὴν (ὡς ἐρρήθη) τὸ αὐτὸ πρὸς Μαρίαν τὴν τοῦ Κλωπᾶ πρόσωπον, διάφορον δὲ κατὰ τὴν δευτέραν ἐκδοχήν, καὶ δὴ ἡ παρὰ τοῖς Συνοπτικοῖς μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου ἢ Σαλώμη. Τῆς πιθανῆς ταύτης ταὐτίσεως ἀποδεκτῆς γενομένης [1] προβάλλεται ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὡς διὰ στενῆς συγγενείας μετὰ τοῦ Ἰησοῦ συνδεόμενος (πρῶτος ἐξάδελφος), ὅπερ εὐλόγως ἱκανοὶ Ἐξηγηταὶ θεωροῦσιν ὡς λόγον διασαφηνίζοντα τήν τε καταρρίθμησιν τῶν δύο ἀδελφῶν ἐν τοῖς μάλιστα ἐμπίστοις τῷ Ἰησοῦ, τὴν ἰδιαιτέραν Αὐτοῦ πρὸς τὸν νεώτερον αὐτῶν ἀγάπην, τὴν παρὰ Μρκ. (Ι΄ 37) ἀναφερομένην ἀξίωσιν αὐτῶν, ὅπως ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Ἰησοῦ καθίσωσιν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, καὶ δὴ καὶ τὴν ἀμέσως κατωτέρω ἱστορουμένην ἀνάθεσιν τῷ Ἰω. τῆς Θεοτόκου, καίπερ ἐπιζώντων τῶν ὡς ἀδελφῶν τοῦ Ἰησοῦ χαρακτηριζομένων, ἐξ ἄλλης δὲ πιθανώτατα γυναικὸς τοῦ Ἰωσὴφ τέκνων αὐτοῦ ὄντων. **Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ.** Ἑρμηνεύεται ὑπὸ πολλῶν ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ γυνὴ τοῦ Κλωπᾶ, ἀλλὰ μετ᾽ οὐχ ἧττονος πιθανότητος δύναται νὰ νοηθῇ ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ θυγάτηρ τοῦ Κλωπᾶ, ταὐτιζομένου ὑπὸ πολλῶν πρὸς τὸν παρὰ Ματθ. Γ΄ 18 Ἀλφαῖον, καθ᾽ ὃν χρόνον ἄλλοι μετὰ ἥττονος πιθανότητος ἐκλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς τὸν παρὰ Λουκᾷ ΚΔ΄ 18 μνημονευόμενον Κλεόπαν. Κατὰ τὸν Ἡγήσιπον (παρ᾽ Εὐσεβίῳ) ὁ ἐν λόγῳ Κλωπᾶς ἦτο ἀδελφὸς τοῦ νομιζομένου πατρὸς τοῦ Ἰησοῦ Ἰωσήφ, ὁ δεύτερος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων ἦτο υἱὸς αὐτοῦ. Τὴν εἴδησιν ταύτην παραθέτει καὶ ὁ Θεοφ. γράφων· «Ὁ Κλωπᾶς ἀδελφὸς ἦν τοῦ Ἰωσήφ», ἀλλ ἐχόμενος τῆς ἰδέας, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ ἱ. Εὐαγγελιστοῦ ἀναφερομένη ἀδελφὴ τῆς μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ εἶνε Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, ὡς δ᾽ ἅμα καὶ τῆς παραδόσεως, καθ᾽ ἣν ἡ Θεοτόκος ἦτο μονογενής, σημειοῦται· «Πῶς δὲ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς Αὐτοῦ λέγεται Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καίτοι τοῦ Ἰωσὴφ μὴ σχόντος ἄλλο τέκνον; Ὁ Κλωπᾶς ἀδελφὸς ἦν τοῦ Ἰωσήφ· ἄπαιδος δὲ ἀποθανόντος τοῦ Κλωπᾶ, ὥς τινές φασιν, Ἰωσὴφ ἠγάγετο τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ παῖδας τῷ ἀδελφῷ ἔτεκεν, ὧν μία καὶ ἡ νῦν μνημονευομένη Μαρία, ἀδελφὴ λεγομένη τῆς Θεοτόκου, ἀντὶ τοῦ συγγενής». [2] Ἀξιοσημείωτον δ᾽ ἐπὶ τούτοις, ὅτι ὁ αὐτὸς μικρὸν κατωτέρω γράφει καὶ τόδε· «Τέσσαρες Μαρίαι ἐμφαίνονται ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις. Πρώτη ἡ Θεοτόκος, ἣν καὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μητέρα ὀνομά-

---

[1] Ὑπὲρ τῆς ταυτίσεως ταύτης ἱκανῶς συνηγορεῖ καὶ ἡ ἀποσιώπησις ὑπὸ τοῦ ἱ. Εὐαγγελιστοῦ τοῦ ὀνόματος τῆς μητρὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἅτε τοῦ Ἰωάννου ἀπεχομένου τῆς μνείας.

[2] Διαφόρως πως πειρᾶται νὰ δικαιολογήσῃ τὸ πρᾶγμα ὁ Ζιγ. γράφων· «Καὶ μὴν μονογενὴς ἦν ἡ Θεοτόκος· ἀλλ᾽ ἐπεὶ Ἰωσὴφ καὶ Κλωπᾶς ἀδελφαί, ἔθος δὲ

ζουσιν». Ἀλλ' οὐχ ἧττον ἀξιοσημείωτον, ὅτι παρὰ τὰς ἐνστάσεις κατὰ τῆς ταὐτίσεως ταύτης πολλῶν νεωτέρων Ἐξηγητῶν παρὰ τῷ Ν. Δαμαλᾷ (Γ' σ. 704) παρίσταται αὕτη ὡς βέβαιόν τι καὶ ἀναμφισβήτητον. **Μαρία ἡ Μαγδαληνή.** Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διὰ τὴν ἐκ τῆς πόλεως Μάγδαλα καταγωγὴν αὐτῆς. Βλέπε περὶ αὐτῆς Λουκ. Η' 2. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν παρὰ τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου παρουσίαν τῶν γυναικῶν ὁ ἱ. Χρυσ. παρατηρεῖ· «Τὸ ἀσθενέστερον γένος ἀνδρειότερον ἐφάνη τότε· οὕτω πάντα μετεσκευάζετο λοιπόν». Ὁμ. καὶ ὁ Θεοφ. σημειούμενος· «Οὕτως ἄρα ἦλθε τὸ ἀσθενὲς ἐνισχύων καὶ τὰ ἐξουθενημένα προσλαμβανόμενος».

[Ἕπεται συνέχεια]

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΣ

Ὑπὸ τῆς Α. Ἁγιότητος τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης ἐπεδείχθη, τελευταίως, ὡς γνωστόν, ἰδιαιτέρα φιλάδελφος συμπάθεια καὶ μέριμνα περὶ τῆς ἐν Ρωσσίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου ρωσσικοῦ λαοῦ, ἥτις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ γεννήσῃ ἐν ταῖς ψυχαῖς πάντων εὐάρεστα συναισθήματα καὶ ἐλπίδας διὰ τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην τῆς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης. Ἡ ἔμμονος ἀποφυγὴ ἐκ μέρους τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰ ἐπανειλημμένως μετὰ τὸν πόλεμον συγκροτηθέντα παγχριστιανικὰ συνέδρια, ὅπου διεπιστώθη ἐκ μέρους πάντων ἀξιέπαινος διάθεσις καὶ ἔφεσις πρὸς ἀποκατάστασιν τοὐλάχιστον ἐξωτερικῶς κατ' ἀρχὰς τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν λαῶν ἐπὶ τῷ κοινῷ ἀγαθῷ καὶ αὐτῶν καὶ τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος, εἶχε παραγάγῃ πολλὴν τὴν ἀπαγοήτευσιν ὡς πρὸς τὸ δυνατὸν καὶ σήμερον τῆς μετὰ τῆς Ρώμης συνεννοήσεως τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Διὰ τοῦτο ἡ αὐθόρμητος ὑπὲρ τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας ἐνέργεια τῆς Ρώμης δικαίως ἐθεωρήθη ὡς εὐάρεστον σημεῖον εὐοιώνου τροπῆς ἐν ταῖς σκέψεσι καὶ τῇ πολιτικῇ τοῦ Βατικανοῦ. Δυστυχῶς τὰ πράγματα ἔρχονται νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι κατ' οὐσίαν καὶ νῦν οὐδὲν μετεβλήθη ἐν τῇ κατευθύνσει τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Παραθέτομεν πρὸς ἀπόδειξιν τὰς κάτωθι σχετικὰς ἐκδηλώσεις, ἀναγράφοντες τὰ πράγ-

παρ' Ἑβραίοις καὶ τὰς τῶν ἀδελφῶν γυναῖκας προσαγορεύεσθαι διὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἀδελφότητα, λοιπὸν τὴν σύννυμφον αὐτῆς ἀδελφὴν ὠνόμασεν». Ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς συννύμφου ἐξηγοῦνται τὸ ***ἀδελφὴ (ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ)*** καὶ τῶν νεωτέρων Ἐξηγηταί τινες.

ματα ὡς ἐκτίθενται εἰς δύο ἐπιστολάς, δημοσιευθείσας ἐν τῇ ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένῃ ρωσικῇ ἐφημερίδι «Ποσλέδνια Νόβοστι», ὅθεν μεταφέρομεν αὐτάς.

'Επιστολαὶ πρὸς τὴν Σύνταξιν.

Α'

Τῇ 24ῃ Μαρτίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ 'Ακυρωτικοῦ ἐν Παρισίοις ἐγένετο συνάθροισις ἀφιερωμένη εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἑνώσεως τῶν 'Εκκλησιῶν. Ἡ πρωτοβουλία ἀνῆκεν εἰς τὴν 'Εθνικὴν 'Επιτροπὴν Κοινωνιολογικῶν καὶ Πολιτικῶν Σπουδῶν «Commité National d'Études» κλπ. Προήδρευσεν ὁ καρδινάλιος Βερδιέ. Ἡ αἴθουσα εἶχε πληρωθῇ πολὺ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδρίας. Μεταξὺ τῶν παρισταμένων ἦσαν πολλοὶ καθολικοὶ κληρικοί, ὡσαύτως δὲ ἀντιπρόσωποι ἄλλων χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν.

Μετὰ προσαγορευτηρίους λέξεις τινὰς τοῦ καρδιναλίου Βερδιὲ ἀνῆλθεν εἰς τὸ βῆμα ὁ καθηγητὴς Δελαβριέρ. Ἡ καθολικὴ 'Εκκλησία, εἶπε, χωρὶς νὰ παρεκκλίνῃ ἀπὸ τῆς οὐσίας αὐτῆς, ἐγκαθιδρυθεῖσα ἐν διαφόροις χώραις, ἐπεδείξατο ἱκανότητα προσαρμογῆς πρὸς τὰς λίαν διαφόρους ἱστορικὰς συνθήκας καὶ τὸ ἰδιόρρυθμον τῶν περιστάσεων, ἐν αἷς συμβαίνει ἡ 'Εκκλησία αὕτη νὰ ζῇ καὶ νὰ ἐνεργῇ. 'Εν τούτῳ ὁ κ. Δελαβριὲρ βλέπει ἀπόδειξιν τῆς ζωτικῆς ἱκανότητος τῆς Καθολικῆς 'Εκκλησίας. Περαιτέρω ὁ ρήτωρ ὡμίλησε περὶ τῶν συνεδρίων τῶν γενομένων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν Στοκχόλμῃ καὶ Λωζάννῃ τὰ ὁποῖα συνήνωσαν ἐν ἑαυτοῖς ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν. Γνωστὸν ὅτι ἡ Καθολικὴ 'Εκκλησία ἀπέφυγε τὴν συμμετοχὴν εἰς τὰ συνέδρια ταῦτα. 'Αλλὰ τὰ γεγονότα ταῦτα δὲν ἀποκλείουσι κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Δελαβριὲρ τὸ δυνατὸν τῆς συνεργασίας τῆς Καθολικῆς 'Εκκλησίας μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, ἐφ' ὅσον ἡ συνεργασία αὕτη περιορίζεται εἰς ζητήματα κοινωνιολογικὰ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Οὕτω ἀντιπρόσωποι τοῦ καθολικοῦ κόσμου λαμβάνουσιν, εἶπε, μέρος εἰς τὸ 'Ινστιτοῦτον τοῦ Κάρνεγκη, καίτοι ἱδρυθὲν πρωτοβουλίᾳ τῶν Προτεσταντῶν. Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Φρεισβούργης, καθολικός, ὡμίλησεν, εἶπεν, οὐ πρὸ πολλοῦ ἐν συλλαλητηρίῳ ἐν Γενεύῃ, συγκληθέντι πρωτοβουλίᾳ ἀντιπροσώπων διαφόρων Ὁμολογιῶν ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἐν Ρωσσίᾳ θρησκευτικοὺς διωγμούς, κτλ.

Μετὰ τὸν καθηγητὴν Δελαβριὲρ παρῆλθεν εἰς τὸ βῆμα ὁ 'Αββᾶς Κενέ, ὁμιλήσας ἐπὶ τοῦ θέματος περὶ τῆς σχέσεως τῆς Καθολικῆς 'Εκκλησίας πρὸς τὰς 'Εκκλησίας τῆς 'Ανατολῆς. Ἔθιξεν ὁ ἀββᾶς Κενὲ καὶ τὴν σύγχρονον κατάστασιν τῆς Ρωσσικῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας τόσον ἐν αὐτῇ τῇ Ρωσσίᾳ, ὅσον καὶ μεταξὺ τῶν προσφύγων. Ὡμίλησε περὶ τῆς 'Ορθοδόξου Ρωσσικῆς 'Εκκλησίας ἐν μὴ ἐπιτρεπομένῳ τόνῳ. Ὁ λόγος αὐτοῦ παρήγαγεν ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν, οὐ μόνον εἰς τοὺς 'Ορθοδόξους, τοὺς παρόντας ἐν τῇ συναθροίσει, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας, οἵτινες δὲν ἀνέχονται ἐλαφρότητας κατὰ τὴν ἐξέτασιν παρομοίων ζητημάτων. 'Εκ τῶν λόγων τοῦ ἀββᾶ Κενὲ παρήγετο ἡ ἐντύπωσις, ὅτι ἐν Ρωσσίᾳ κατ' οὐσίαν δὲν ὑπάρχει 'Εκκλησία. Ὑπάρχει ἡ Ζῶσα 'Εκκλησία, ἡ 'Εκκλησία ἡ Τυχωνική, τῆς ὁποίας ἡγέτης εἶναι «Ὁ Τοποτηρητὴς

τοῦ Τοποτηρητοῦ» Μητροπολίτης Σέργιος, ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία τῶν Παλαιατυπικῶν, ἡ Ἀρμενικὴ κτλ. Δὲν ὑπάρχει καὶ μεταξὺ τῶν προσφύγων ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὑπάρχουσιν εἴτε ὀπαδοὶ τοῦ Μητροπολίτου Εὐλογίου, εἴτε ὀπαδοὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἀντωνίου. Ὁ τελευταῖος οὗτος κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κενὲ ὑπῆρξεν ἄλλοτε ἐν Ρωσσίᾳ μανιώδης πολέμιος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, νῦν ὅμως ἡ συμπεριφορὰ αὐτοῦ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ ὑπέστη ἀλλοίωσιν. Ἐν Παρισίοις ἀριθμοῦνται 80 χιλιάδες Ρώσσων προσφύγων, ἀλλὰ δυσκόλως ὅμως θὰ εὑρίσκοντο καὶ 300 ἔτι ἐξ αὐτῶν, οἵτινες θὰ διεμαρτύροντο κατὰ τῆς προσελεύσεως πάντων τῶν προσφύγων εἰς τοὺς κόλπους τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Οὐδὲ λέξιν περὶ τοῦ μαρτυρίου, τὸ ὁποῖον ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δοκιμάζει παρὰ τῶν Βολσεβίκων, ἐπρόφερεν ὁ ἀββᾶς Κενέ.

Ἐάν, εἰς ταῦτα προσθέσωμεν, ὅτι ὁ ῥήτωρ ἀρνεῖται γενικῶς τὴν ὕπαρξιν ἐν Ρωσσίᾳ πολιτισμοῦ, θὰ καταστῇ εὐνόητον τὸ αἴσθημα τῆς ἀγανακτήσεως, τὸ ὁποῖον ἐδοκίμασαν, ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Κενέ, οὐχὶ μόνον οἱ Ρῶσσοι ἀκροαταί. Οἱ παριστάμενοι ἐν τῇ συναθροίσει πρωθιερεῖς καθηγηταὶ Σ. Ν. Βουλγακὼφ καὶ Ν. Α. Βερδιάεφ ἐγκατέλιπον εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας τὴν συνάθροισιν, μὴ ἀναμένοντες τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ Κενέ.

(Σ. Α.)

Β'

Τῇ 24ῃ Μαρτίου ἐν Παρισίοις ἐγένετο συνάθροισις, ἐν ᾗ διὰ ζωηρῶν γραμμῶν ἐξεδηλώθη ἡ νέα διάθεσις τῶν καθολικῶν κύκλων πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἥτις ἀντικατέστησε τὴν εὐμενῆ πολιτικὴν τοῦ Βέλγου καρδινάλίου Μερσιέ. Πρωτοβουλίᾳ τῆς ἑνώσεως τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Γαλλικοῦ ἐπιστημονικοῦ, πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ κόσμου, διωργανώθη συνάθροισις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ καρδιναλίου Βερδιέ, ἐπὶ παρουσίᾳ δὲ πολυαρίθμων καθολικῶν ἐπισκόπων, ἀφιερωμένη εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς ἣν συνάθροισιν προσεκλήθησαν καὶ Ρῶσσοι καθηγηταὶ καί τινες ἀντιπρόσωποι τοῦ κλήρου. Τὸ κύριον ὑπόμνημα ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ ἀββᾶ Κενέ, ὅστις ἀπὸ τῶν πρώτων ἤδη λέξεων ἤρχισε νὰ διασύρῃ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τονίζων, ὅτι ὁ ὀρθόδοξος λαὸς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀχθῇ εἰς τὴν ἕνωσιν, ἐὰν ἔλειπον αἱ ἐνέργειαι τοῦ κλήρου, ἔργον τοῦ ὁποίου εἶναι νὰ ὑπεκκαίῃ τὰ πάθη καὶ νὰ κρατῇ τὸ ποίμνιον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ. Αἱ ὕβρεις ἐπεξετάθησαν καὶ ἐπὶ τοῦ Προτεσταντικοῦ καὶ τοῦ Ἀγγλικανικοῦ κλήρου, τολμῶντος νὰ ὑποστηρίζῃ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ὁ τόνος τῆς ὁμιλίας αὐτοῦ ἦτο τόσον ἀπότομος, ὥστε, χωρὶς νὰ προσυνεννοηθῶσιν, πάντες οἱ ὀρθόδοξοι ἠγέρθησαν καὶ ἐγκατέλειψαν τὴν συνάθροισιν.

Ἡ γνώμη τοῦ ἀββᾶ Κενὲ δὲν εἶνε μονομερής. Πολλοὶ δὲν ἠννόησαν τὴν σημασίαν τῶν τελευταίων προσευχῶν «ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας» καὶ τὸν σκοπὸν δι' ὃν αὗται ἀπηγγέλθησαν. Τὴν 19ην Μαρτίου ὁ Πάπας τῆς Ρώμης ἐκήρυξεν ὡς ἡμέραν προσευχῆς ὑπὲρ τῶν διωκομένων χριστιανῶν τῆς Ρωσσίας. Ἡ κεφαλὴ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐτέλεσε κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐξιλαστικὴν λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐν Ρώμῃ καὶ ἐκάλεσεν ἅπαντα τὸν κόσμον νὰ ἑνωθῇ μετ' αὐτοῦ. Ἐν τῷ ἐπισήμῳ ὅμως ὀργάνῳ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν

Παρισίοις, «La Croix», τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ὡς ἑξῆς ἐχαρακτηρίσθη ἡ προσευχὴ αὕτη καὶ αἱ προθέσεις αὐτῆς: ***«Ἡ προσευχὴ τοῦ ἀλαθήτου Βικαρίου τοῦ Χριστοῦ θὰ ἐμφανισθῇ ὡς σύμβολον τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ρωσσικοῦ λαοῦ»***. Ἔτι ζωηρότερον ὁ πόθος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὅπως διὰ τῶν προσευχῶν τῆς 19ης Μαρτίου ἀχθῇ ἡ Ρωσσικὴ Ἐκκλησία εἰς ὑπακοὴν εἰς τὴν Ρώμην ἐξεφράσθη κατὰ τὰς ἐν Παρισίοις ἱεροτελεστίας.

Δυστυχῶς ἡ μεγάλη πλειονότης τῶν Ρώσσων δὲν ἠννόησε τὴν πρόθεσιν καὶ τὴν διάθεσιν τῶν καθολικῶν κύκλων, καίτοι αὗται ὑπεδεικνύοντο ἐν τῷ ἐπισήμῳ ὀργάνῳ τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν (**Union des Églises**), ὅπου ἐφέρετο ἡ σκέψις περὶ τῆς ἀνάγκης ***τῆς προσελκύσεως*** τοῦ Ρωσσικοῦ λαοῦ, ἀντιπαρερχομένων τοῦ κλήρου καὶ τῆς Ἱεραρχίας, ἥτις ἐμποδίζει τοῖς λαϊκοῖς νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς μιᾶς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

Συμφώνως πρὸς τὰς ἀποφάσεις ταύτας εἴς τινας ναοὺς ὠργανώθησαν ἐξιλαστήριοι ἱεροτελεστίαι πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον τελεῖται ἐν Ρωσσίᾳ, καὶ πρὸς ***ἐπιστροφὴν*** τοῦ Ρωσσικοῦ Ἔθνους. Αἱ ἱεροτελεστίαι αὗται ὠργανώθησαν κυρίως διὰ τοὺς Ρώσσους, οἵτινες καὶ εἰδοποιήθησαν διὰ τοῦ «Βικαρίου αὐτῶν» ἀββᾶ Κενέ. Τὰ εἰσιτήρια διὰ τὰς ἱεροτελεστίας ἔδει νὰ ληφθῶσιν ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἐπαρχιακῆς Διοικήσεως διὰ τοὺς Ξένους», ἱδρυθείσης τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Πάπα πρὸς προσέλκυσιν τῶν Ρώσσων εἰς τὴν Οὐνίαν καὶ διοίκησιν τοῦ διεσκορπισμένου ποιμνίου, ἐστερημένου χειραγωγίας.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς ναοῖς **Sacré Cœur** καὶ **Notre Dame** ἱεροτελεστιῶν δὲν ἐγένοντο εἰδοποιήσεις εἰς τὰς γαλλικὰς ἐφημερίδας, οὐδὲ εἰς τὰς καθολικὰς ἔτι, παρελείφθη δὲ περὶ αὐτῶν νὰ γίνῃ μνεία καὶ εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ἱερουργιῶν, τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὰ χρονικὰ τῶν ἐφημερίδων. Καὶ ἔτι πλέον· ἵνα τονισθῇ, ὅτι ἡ ἱερουργία ὠργανώθη οὐχὶ διὰ τοὺς εὐρεῖς κύκλους τοῦ καθολικοῦ πληθυσμοῦ, εἰς τὸ δελτίον τῶν ἱερουργιῶν τὸ ὁποῖον ἦτο ἀνηρτημένον εἰς τὴν **Notre Dame**, περὶ τῆς ἱερουργίας ταύτης οὐδὲν ἐλέγετο. Τοὺς Ρώσσους ἐτοποθέτησαν εἰς τὰς πρώτας σειρὰς καὶ ὑπεδέχετο ὁ ἀββᾶς Κενέ. Ἡ ἀκολουθία συνίστατο εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν Τιμίων Δώρων (**Salut**), καθ' ἣν ἀνεγνώσθη προσευχὴ περὶ ***ἐπιστροφῆς*** τῶν Ρώσων εἰς τὴν μίαν Οἰκ. Ἐκκλησίαν τὴν διοικουμένην ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.

Ἡ ὅλη τελετὴ κατηρτίσθη ἐν πνεύματι ὡρισμένως καθολικῷ ἀπαραδέκτῳ διὰ τοὺς Ὀρθοδόξους. Ἐτονίσθη μάλιστα ἡ μὴ πρόθεσις εἰς παραχωρήσεις. Δυστυχῶς, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ κείμενον τῆς προσευχῆς διενέμετο εἰς πάντας, ἡ πλειονότης δὲν ἠννόησε ὅτι παρίστατο εἰς παράκλησιν περὶ τῆς ἰδίας αὐτῆς ***ἐπιστροφῆς***, καὶ οὐχὶ εἰς ἱκετήριον συνάθροισιν διαμαρτυρίας κατὰ τῶν κατὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διωγμῶν.

Βεβαίως ἡ ἐπιθυμία νὰ ἔλθωσιν εἰς συνάντησιν παντὸς ὑψώνοντος τὴν φωνὴν αὐτοῦ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς διωκομένης Ἐκκλησίας, παρεκίνησε πολλοὺς νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν **Notre Dame**, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἐν νῷ ναῷ, τῇ προσκλήσει τοῦ ἀββᾶ Κενέ, τὸ ρωσσικὸν κοινὸν ἐπεδείξατο ἅπαξ ἔτι ἀσυνήθη ἀφέλειαν καὶ ἄγνοιαν περὶ τοῦ τί γίνεται ἐν τῷ Καθολικισμῷ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας. (Π. Κ.)

ΤΙΜΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΑ

Τῇ 28ῃ παρελθόντος μηνός, μετὰ σχετικὴν προειδοποίησιν καὶ καθορισμὸν τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, ἐσπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἐγένετο δεκτὸς μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν, περὶ ὥραν 11 π. μ. ὁ ἄρτι ἐκ Πολωνίας ἐλθὼν ἔκτακτος ἀπεσταλμένος τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰω. Τσεμπόζ, Σύμβουλος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Τμηματάρχης τοῦ Γραφείου τῶν θρησκευτικῶν ὑποθέσεων, κομίζων πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὰ διάσημα τοῦ ἀπονεμηθέντος Αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Ἐξοχ. Προέδρου τῆς Πολων. Δημοκρατίας Μεγαλοσταύρου τοῦ Ἐθνικοῦ Τάγματος τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Πολωνίας, ὡς καὶ δῶρα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, συγκείμενα ἐξ ἐπιχρύσου ἐπιτραπεζίου ὡρολογίου καὶ ἐκ δύο ἐπιχρύσων ἀγαλματίων φερόντων κηροπήγια, ἔργων ἀρχαιολογικῆς ἀξίας. Ἐπὶ τῇ ἐπιδόσει τῶν ὡς ἄνω ἐνσήμων καὶ δώρων ἀντηλλάγησαν αἱ κατωτέρω δημοσιευόμεναι προσφωνήσεις καὶ ἔγγραφα.

* * *

Α′

Παναγιώτατε,

Ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας λαμβάνω τὴν τιμήν, ἵνα ἐγχειρίσω τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, ὁμοῦ μὲ τὴν ἐπιστολὴν τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων, τὰ διάσημα τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Παρασήμου τῆς Πολωνικῆς Ἀναγεννήσεως «Πολώνια Ρεστιτοῦτα», καθὼς ἐπίσης καὶ ταπεινὸν ἐνθύμιον, τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησίς μου ἐπιτρέπει εἰς ἑαυτὴν νὰ ἐπιπροσθέτῃ συγχρόνως.

Ἡ Ὑμετέρα Θ. Παναγιότης γνωρίζει κάλλιον παντὸς ἄλλου τὰς παναρ-

χαίας καὶ φιλικωτάτας σχέσεις, ἃς ἡ Δημοκρατία τῆς Πολωνίας διετήρει ἐπὶ αἰῶνας μετὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινοοπόλεως. Πράγματι ἐπὶ αἰῶνας οἱ Πολωνοὶ πολῖται οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ἐξηρτῶντο ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἡ ἐποχὴ αὕτη, ἡ λεγομένη τῶν «Ζαγκελλῶν», ὑπῆρξε μεταξὺ πασῶν ἔνδοξος, καθόσον οἱ Πολωνοὶ πολῖται ἄνευ διακρίσεως θρησκείας ἠγαπῶντο πρὸς ἀλλήλους καὶ ὑπερήσπιζον ἀπὸ κοινοῦ τὴν κοινὴν αὐτῶν πατρίδα.

Ἀλλ' ἐν συνεχείᾳ πολιτικῶν τινῶν γεγονότων, ἡ ἀρχαία Μητρόπολις τοῦ Κιέβου προσηρτήθη εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, νεωστὶ ἱδρυθέν, τοῦτο δὲ προὐκάλεσε μακρὰν διακοπὴν εἰς τὰς σχέσεις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλως.

Μετὰ τὴν παλινόρθωσιν τοῦ Πολωνικοῦ Κράτους, ἡ Κυβέρνησις δὲν παρέλειψε νὰ ἀναλάβῃ ὅσον οἷόν τε τάχος τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς παλαιᾶς Πολωνίας. Τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἀνεγνωρίσθη ὡς ἡ ἀληθινὴ θρησκευτικὴ ἀρχὴ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἀνατολ. Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας καὶ ἐντεῦθεν, ἐκ τῆς νομίμου αὐτῆς ἐξουσίας ἡ Ἐκκλησία αὕτη ἐπέτυχε πρὸ πενταετίας, τὸ αὐτοκέφαλον, δι' ὃ σήμερον δεδόξασται.

Μὲ τὴν τοιαύτην τῶν σκέψεων κατάταξιν καὶ κατεύθυνσιν ἡ Κυβέρνησίς μου μὲ ἐπεφόρτισεν ἵνα ἐπιδώσω τῇ Ὑμετέρᾳ Θ. Παναγιότητι τὰ διάσημα ταῦτα, τὰ ὁποῖα φέρουσιν οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματοῦχοι τῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας καὶ τὰ ὁποῖα ἔφερεν ὡσαύτως ὁ ἔνδοξος προκάτοχος τῆς Ὑμετέρας Θ. Παναγιότητος, ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Βασίλειος.

Β΄

Ἐντιμότατε κ. Σύμβουλε,

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τῷ κυρίῳ Προέδρῳ τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας, τῇ ἐντίμῳ Πολωνικῇ Κυβερνήσει, τῷ κυρίῳ Πρωθυπουργῷ καὶ τοῖς κυρίοις ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργοῖς, εὐαρεστηθεῖσι νὰ ἀπονείμωσιν ἡμῖν τὸ Ἀνώτατον Παράσημον τῆς Πολωνίας. Ἐπίσης εὐχαριστοῦμεν ἰδιαιτέρως καὶ Ὑμῖν, τῷ καλῷ ἡμῶν φίλῳ, ὁ ὁποῖος ἀνελάβετε τὴν ἐντολήν, ἵνα κομίσητε ἡμῖν τὸ παράσημον τοῦτο καὶ τὰ δῶρα καὶ γίνητε ὁ διερμηνεὺς τῶν αἰσθημάτων τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἐντίμου Κυβερνήσεως Ὑμῶν πρὸς τὸ ἡμέτερον πρόσωπον καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ γεραρὸν καὶ μέγα τοῦτο πνευματικὸν Κέντρον τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανωσύνης.

Δεχόμεθα μετὰ συγκινήσεως καὶ τιμῆς τὸ δεῖγμα τοῦτο τῆς καλωσύνης τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν καὶ παρακαλοῦμεν νὰ διαβεβαιώσητε τὴν ἔντιμον Κυβέρνησιν Ὑμῶν περὶ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ θερμοῦ ἐνδιαφέροντος ἡμῶν τε καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ὑπὲρ τοῦ Πολωνικοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως, παρὰ τοῦ μεγάλου πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐγενείας τῶν ὁποίων πολλὰ ἐπίσης ἀπεκδεχόμεθα ὑπὲρ τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἡ ἀπρόσκοπτος ζωὴ καὶ ἡ εὐημερία θὰ ἀποτελῇ ἀεὶ ἀπόδειξιν καὶ μαρτύριον τῆς ἱστορικῆς εὐγενείας καὶ εὐνομίας τοῦ Πολωνικοῦ λαοῦ καὶ Κράτους.

Παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς, ὅπως μετὰ τῶν διαβεβαιώσεων καὶ εὐχαριστιῶν ἡμῶν τούτων διαβιβάσητε τῷ κυρίῳ Προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας, τῇ ἐντίμῳ Πολωνικῇ Κυβερνήσει καὶ τοῖς Ἐξοχωτάτοις Ὑπουργοῖς τὰς ἡμετέρας εὐλογίας καὶ εὐχὰς ὑπὲρ εὐτυχίας καὶ δόξης τοῦ Πολωνικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Πολωνικοῦ Κράτους.

Γ'

Ἐν Βαρσοβίᾳ, τῇ 10 Μαρτίου 1930.

Παναγιώτατε,

Λαμβάνω τὴν τιμήν, ἵνα φέρω εἰν γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Θ. Παναγιότητος, ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας ἠθέλησε νὰ παράσχῃ εἰς τὴν Ὑμετέραν Θ. Παναγιότητα δεῖγμα τῆς ὑψηλῆς Αὐτοῦ εὐμενείας καὶ τῆς πλήρους ἐκτιμήσεώς Του, ἀπονέμων Αὐτῇ τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἐθνικοῦ Τάγματος τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Πολωνίας, τοῦ ὁποίου εἶμαι εὐτυχὴς ὅτι ἔχω τὴν ἐντολήν, ἵνα διαβιβάσω Αὐτῇ τὰ διάσημα.

Δράττομαι τῆς εὐκαιρίας ταύτης, μετὰ πραγματικῆς εὐχαριστήσεως,
προσφέρω ἐξ ἄλλου πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θ. Παναγιότητα ἐνθύμι
θέλει Αὐτὴ εὐαρεστηθῇ νὰ δεχθῇ, ὡς ἐλπίζω, ἐκ μέρους τῆς
Κυβερνήσεως, ἐν ὀνόματι τῆς ὁποίας ἐπεθύμησα νὰ διαβιβάσω
σαν διὰ τοῦ κυρίου Ἰωάννου Τσεμπόζ, Συμβούλου εἰς τὸ Ὑπουρ
Ἐξωτερικῶν καὶ Τμηματάρχου τοῦ Γραφείου τῶν Θρησκευτικῶν
σεων, ὅστις θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ὑμετέραν Θ. Π
ὅλας τὰς πληροφορίας, ἃς ἡ πατρικὴ Αὐτῆς μέριμνα θὰ ἐπε
σει πρὸς τὴν ἐν Πολωνίᾳ ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, θυγατέ
Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι ἡ Ὑμετέρα Θ. Παναγιότης θὰ εὐδ
χθῇ εὐμενῶς τὸν κύριον Τσεμπὸζ καὶ προφρόνως ἀκούσῃ
Αὐτῇ ἐν ὀνόματί μου, παρακαλῶ Αὐτὴν ἵνα πιστεύσῃ εἰς

σεις τῆς ὑψίστης μου ἐκτιμήσεως καὶ τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ, μεθ' οὗ καὶ διατελῶ

Τῆς Ὑμετέρας Θ. Παναγιότητος
ἀφωσιωμένος θεράπων
Σ. Γ. Τσερβίνσκυ
Ὑπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως
τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας

Τῷ Παναγιωτάτῳ, Μακαριωτάτῳ κ. κ. Φωτίῳ Β'
Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως

Δ'

Ἐξοχώτατε,

Μετ' ἐξιδιασμένης τιμῆς ἐλάβομεν καὶ ἀνέγνωμεν τὰ τίμια γράμματα τῆς Ὑμετέρας ἐριτίμου Ἐξοχότητος, σὺν αὐτοῖς δὲ εὐγνωμόνως ἐδεξάμεθα καὶ τὰ συναποσταλέντα διάσημα τοῦ ὑψηλοῦ Πολωνικοῦ παρασήμου τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Ἐθνικοῦ Τάγματος τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Πολωνίας, ὅπερ ὁ Ἐξοχώτατος Πρόεδρος τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας εὐηρεστήθη ἵνα ἀπονείμῃ ἡμῖν, καθὼς καὶ τὰ πολύτιμα δῶρα τῆς εὐγενοῦς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως, κομισθέντα ἅπαντα διὰ τοῦ ἰδιαιτέρου ἀπεσταλμένου Ὑμῶν, Ἐντιμοτάτου καὶ λίαν ἡμῖν ἀγαπητοῦ κ. Ἰωάννου Τσεμπόζ.

Συνεκινήθημεν βαθέως ἐπὶ τοῖς ἐξέχουσι τούτοις δείγμασι τῆς πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν καὶ ἡμᾶς ὑψηλῆς τιμῆς τοῦ εὐγενοῦς Πολωνικοῦ Κράτους, πρὸς ὃ τοσοῦτον ἐγκάρδιοι σχέσεις συνέδεσαν τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, καὶ τὴν συγκίνησιν ἡμῶν ταύτην καὶ τὴν τιμὴν ἐκφράζοντες διὰ τῆς ...αρούσης εὐχετηρίου ἡμῶν ἐπιστολῆς, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Ἐξο...τητα, δι' Αὐτῆς δὲ καὶ τὸν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Γαληνοτάτης Πο...ῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν ἔντιμον Κυβέρνησιν, ἵνα δέξωνται τὴν ἔκφρα... ...αθυτάτων εὐχαριστιῶν ἡμῶν, καθὼς καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτά... ...ησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἥτις δὲν θέλει παύσῃ ἵνα εὔχη... τῆς εὐημερίας καὶ τῆς παρὰ Θεοῦ εἰς τὸ διηνεκὲς εὐλογίας τοῦ ...ννηθέντος εὐγενοῦς Πολωνικοῦ Κράτους, τοῦ οὕτως εὐμενῆ διάθεσιν καὶ ... ἐπιμαρτυροῦντος ὑπὲρ τῆς ἐν αὐτῷ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ...ος αὐτῆς καὶ οὕτως ἐγκάρδιον ἐπιδεικνυμένου πρὸς τὴν καθ' ...ν τιμήν.

... Ἰ. Τσεμπόζ, ὃν δι' ἰδιαιτέρας περιβάλλομεν ἐκτιμήσεως ... τὰ μεγάλα τῆς εὐγενείας καὶ τῆς λεπτότητος αὐτοῦ προ... ...ροσοχῆς ἠκούσαμεν πάντα ὅσα ὑπέβαλε καὶ ἀνέπτυξεν ἡμῖν. ...ὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ ἔντιμος καὶ εὐγενὴς Πολωνικὴ Κυβέρ-

νησις, ἐν τῇ εὐρύτητι τῆς πεφωτισμένης ἀντιλήψεως αὐτῆς καὶ ἐν τῇ πατρικῇ αὐτῆς καὶ φιλοδικαίῳ πρὸς πάντας τοὺς πολίτας τοῦ Κράτους διαθέσει καὶ μερίμνῃ, θὰ παρέχῃ πάντοτε τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς προστασίαν ὑπὲρ τῆς πεφιλημένης ἡμῖν ἀδελφῆς ἁγίας αὐτόθι Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἀπευθύνοντες πρὸς τὸν Ὕψιστον ἐνθέρμους δεήσεις ὑπὲρ τοῦ Ἐξοχωτάτου κ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ὑπὲρ τῆς ἐντίμου Κυβερνήσεως, ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας ἐριτίμου Ἐξοχότητος καὶ ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας καὶ εὐκλείας τοῦ Πολωνικοῦ Κράτους καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῖν εὐγενοῦς Πολωνικοῦ Ἔθνους, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, ἵνα δέξηται τὴν διαβεβαίωσιν τῆς βαθείας ἡμῶν πρὸς Αὐτὴν τιμῆς, μεθ' ἧς διατελοῦμεν

,απλ' Ἀπριλίου η'

διάπυρος Αὐτῆς πρὸς Θεὸν εὐχέτης
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ***Φώτιος.***

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ κ. Σ. Γ. Τσερβίνσκυ,
Ὑπουργῷ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Δημοσίας
Ἐκπαιδεύσεως τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΔΙΔΑΓΜΑ

«Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ ἐμπορευσόμεθα, καὶ κερδίσομεν· οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστιν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσομεν καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

[Ἰακώβου Δ' 13—17.]

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Α'

Θάνατος Πατριάρχου Σερβίας Δημητρίου.

Τῇ 6 'Απριλίου ἐ. ἔ. ἐτελεύτησεν ἐν Βελιγραδίῳ, ἐν ἡλικίᾳ 84 ἐτῶν, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης ***Δημήτριος***, πρῶτος Πατριάρχης Σερβίας μετὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων καὶ τὴν εἰς Πατριαρχικὴν περιωπὴν ἀνύψωσιν τῆς ἡνωμένης 'Ορθοδόξου Σερβικῆς 'Εκκλησίας.

'Ο ἀοίδιμος Πατριάρχης Δημήτριος ἐγεννήθη τὸν 'Οκτώβριον τοῦ ἔτους 1846 ἐν τῷ χωρίῳ Ποζάρεβιτς, ὅπου καὶ ἔλαβε τὴν πρώτην παίδευσιν, συμπληρώσας ἀκολούθως αὐτὴν ἐν τῷ Γυμνασίῳ, καὶ εἶτα ἐν τῷ Σεμιναρίῳ Βελιγραδίου, ὁπόθεν ἀπεφοίτησε τῷ 1868.

'Αμέσως μετὰ τὴν ἐκ τοῦ Σεμιναρίου ἀποφοίτησιν διωρίσθη διδάσκαλος ἐν τῷ χωρίῳ Ρατκοβίτσα καὶ εἶτα ἐν τῷ χωρίῳ Μπέρτζανο, τῷ δὲ 1870, νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ Λάποβο ἱερέως, ἐχειροτονήθη ἱερεὺς καὶ κατέλαβε τὴν ἱερατικὴν θέσιν τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ, ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ζηλωτῶς ἱερατεύσας.

Κατὰ τὸ 1873, ἀποβιωσάσης τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς Βελιγράδιον καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν ἱστορικοφιλολογικὴν Σχολὴν τοῦ ἐκεῖ Πανεπιστημίου. 'Αποφοιτήσας δὲ ἐξ αὐτῆς τῷ 1878, διωρίσθη κατ' ἀρχὰς καθηγητὴς τῶν ἱερῶν ἐν Γυμνασίοις, εἶτα δὲ καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τῷ δὲ 1882 προεχειρίσθη 'Επίσκοπος Νίσσης.

Μετὰ πενταετῆ ἀρχιερατείαν, τῷ 1889, ὑπέβαλε παραίτησιν ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ καὶ ἀπελθὼν εἰς Παρισίους ἐπὶ τρία μὲν ἔτη διήκουσε φιλολογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ μαθήματα ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Παρισίων, δύο δὲ ἔτη ἀκολούθως ἐποιήσατο σπουδὰς ἐν τῷ αὐτόθι 'Εθνικῷ 'Αγρονομικῷ 'Ινστιτούτῳ, τρέφων ἀνέκαθεν ἰδιαιτέραν ἀγάπην πρὸς τὴν γεωργίαν καὶ θέλων νὰ φανῇ ὡς οἷόν τε περισσότερον ὠφέλιμος εἰς τὸ Ἔθνος αὐτοῦ διὰ τῶν ἐν αὐτῇ γνώσεων καὶ ὑποδείξεων αὐτοῦ.

'Επανελθὼν τῷ 1894 εἰς Βελιγράδιον, ἐπεφορτίσθη δι' ἀποστολῆς τινος εἰς τὴν 'Ι. Μονὴν Χιλιανδαρίου τοῦ 'Αγίου Ὄρους καὶ τῷ 1898 διωρίσθη 'Επίσκοπος Σαμπάτς. 'Εποίμανε τὴν ἐπαρχίαν ταύτην μέχρι τοῦ ἔτους 1905, ὅτε, ἀποθανόντος τοῦ Μητροπολίτου Βελιγραδίου καὶ πάσης Σερβίας 'Ιννο-

κεντίου, ἐκλήθη τῇ 19 Αὐγούστου 1905 καὶ διεδέξατο αὐτὸν ὡς Μητροπολίτης ἐν τῷ ὑπάτῳ θρόνῳ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

Δημητρίου, τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Βελιγραδίου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη.

Τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1920 ἐξελέγη πανηγυρικῶς πρῶτος Πατριάρχης τοῦ ἱδρυθέντος Πατριαρχείου Σερβίας.

Ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Δημήτριος, ἔχων λιπαρὰν θεολογικὴν καὶ ἐγκυ-

κλοπαιδικὴν μόρφωσιν, διεκρίνετο, ἐκτὸς τῆς ζηλωτῆς αὐτοῦ ποιμαντορικῆς δράσεως, καὶ ὡς εἷς τῶν καλῶν ἐκκλησιαστικῶν ῥητόρων τῆς συγχρόνου Σερβικῆς Ἱεραρχίας, κατέλιπε δὲ πλῆθος ἐκκλησιαστικῶν διδαχῶν, ὡσαύτως δὲ καί τινα ἐπιστημονικὰ ἔργα.

Διὰ διαθήκης, συνταχθείσης τῷ 1926, καὶ διὰ κωδικέλλου, προστεθέντος τῷ 1927, ὁ Πατριάρχης Δημήτριος τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἀνερχομένην εἰς ἕνδεκα περίπου ἑκατομμύρια δηναρίων, κατέλιπεν ὁλόκληρον σχεδὸν ὑπὲρ ἐκπαιδευτικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν ἱδρυμάτων καὶ σκοπῶν.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς μεγαλυνθείσης Σερβίας ἀπώλεσεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ τελευτήσαντος γεραροῦ Πατριάρχου Δημητρίου, οὐ μόνον τὸν πρῶτον ἐν τῇ νέᾳ περιόδῳ τῆς ἱστορικῆς ζωῆς αὐτῆς Πατριάρχην τὸν σχόντα τὴν ἱστορικὴν τιμὴν νὰ προστῇ πρῶτος τοῦ ἱδρυθέντος Σερβικοῦ Πατριαρχείου, ἀλλὰ καὶ ἕνα τῶν μᾶλλον διακεκριμένων διὰ τὴν μόρφωσιν, τὴν πολιτείαν καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἱεραρχῶν αὐτῆς τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς. Δι' ἀμφοτέρους τούτους τοὺς λόγους βαθεῖα καὶ εἰλικρινὴς ὑπῆρξεν ἡ γενικὴ ἐν Σερβίᾳ θλῖψις ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου, ἔστω καὶ ἐν βαθεῖ γήρατι τὸ κοινὸν ἀποτίσαντος χρέος, καὶ πλήρεις ἐξιδιασμένης εὐλαβείας καὶ ἀγάπης ἀπεδόθησαν αὐτῷ κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ ἐν Βελιγραδίῳ κηδείαν τιμαί.

Ἡ κηδεία τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου ἐγένετο ὑπὸ 20 Ἐπισκόπων καὶ 80 ἱερέων, παρισταμένων τοῦ Βασιλέως, τῆς Βασιλίσσης, τῶν Πριγκήπων, τῶν Ὑπουργῶν καὶ ἀντιπροσώπων τῶν Κοινοτήτων, ἐπίσης δὲ καὶ τοῦ διπλωματικοῦ σώματος ἐτάφη δὲ τὸ σκῆνος αὐτοῦ, κατ' ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, ἐν τῇ Μονῇ Ρακοβίτσης, οὐ μακρὰν κειμένῃ τοῦ Βελεγραδίου.

Πρὸς τὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης, ἐκτὸς τῆς τακτικῆς καὶ πυκνῆς αὐτοῦ δι' ἀλληλογραφίας καὶ δι' ἀπεσταλμένων περὶ διαφόρων σπουδαίων ζητημάτων ἐπικοινωνίας, ἐσχετίσθη ἱκανῶς καὶ διὰ τῆς εἰς Ἅγιον Ὄρος αὐτοπροσώπου αὐτοῦ ὡς Ἐπισκόπου ἔτι μεταβάσεως, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω, ὡσαύτως δὲ ἡ ἐν Κερκύρᾳ, ὅπου κατέφυγε κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ μεγάλου πολέμου, ἐπὶ μακρὸν διαμονή, παρέσχεν αὐτῷ, ὡς ἦν ἑπόμενον, τὴν εὐκαιρίαν, ἵνα ἐγγύτερον σχετισθῇ καὶ γνωρίσῃ τὰ τοῦ βίου καὶ τῆς τάξεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

* * *

Ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Δημητρίου, ἀντηλλάγησαν

μεταξὺ τῆς Σερβικῆς 'Εκκλησίας καὶ τῆς ἡμετέρας τὰ ἑξῆς τηλεγραφήματα :

Βελιγράδιον, 6/4/30.

Πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα
τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην κ. Φώτιον

Φανάριον.

Ἡ Α. Μακαριότης ὁ Σέρβος Πατριάρχης Δημήτριος ἀπεβίωσε τῇ 6 'Απριλίου ὥρᾳ 14 ½.

'Αντιπρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Μητροπολίτης ***Γαβριήλ.***

✠

Φανάριον,

Μητροπολίτην Γαβριήλ,
'Αντιπρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Βελιγράδιον.

Συλλυπούμεθα βαθέως Ἁγιωτάτη ἀδελφῇ 'Εκκλησίᾳ Σερβίας τελευτῇ γεραροῦ Πατριάρχου Δημητρίου. Κύριος ἀναπαύσαι μακαρίαν ψυχὴν αὐτοῦ ἀναδείξαι ἐπάξιον διάδοχον.

Πατριάρχης ***Φώτιος.***

Β'

Ὁ νέος Πατριάρχης τῆς Σερβικῆς 'Εκκλησίας.

Διάδοχος τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Δημητρίου, Πατριάρχης Σερβίας ἀνεδείχθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σκοπίων κ. Βαρνάβας, ἐλθὼν πρῶτος ἐν τῷ ψηφοδελτίῳ τῶν τριῶν τακτικῶν ὑποψηφίων τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, προκριθεὶς δὲ καὶ ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

Κατὰ τὰ κρατοῦντα ἐν τῇ Σερβικῇ 'Εκκλησίᾳ ἡ διὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ Πατριάρχου ἐκλογικὴ Συνέλευσις ἀπηρτίσθη ὡς ἑξῆς : Συμμετέσχον αὐτῆς ἅπαντες οἱ ἐν Γιουγκοσλαυΐᾳ ὀρθόδοξοι ἀρχιερεῖς, 25 ἐν ὅλῳ, τρεῖς Σύμβουλοι τῆς 'Επικρατείας, οἱ ἀρχαιότεροι μεταξὺ τῶν συναδέλφων αὐτῶν, ὁ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Κυβερνητικὸς 'Επίτροπος, τὸ ἀρχαιότερον ἐκ τῶν μελῶν τοῦ 'Ελεγκτικοῦ Συνεδρίου, οἱ διευθυνταὶ τῶν ἐν Γιουγκολαυΐᾳ 'Ορθοδόξων Σεμιναρίων, ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Βελιγραδίου, οἱ Πρόεδροι τοῦ 'Ακυρωτικοῦ Δικαστηρίου καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς 'Επικρατείας, ὁ Πρωθιερεὺς τοῦ 'Ανακτορικοῦ Παρεκκλησίου καὶ δύο ἄλλοι ἱερεῖς τοῦ Βελιγραδίου, οἱ ἀρχαιότεροι κατὰ τὴν χειροτονίαν, ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ ὅλα τὰ ὀρθόδοξα μέλη τοῦ Ὑπουργείου.

Ἐν τῇ ἐκλογικῇ ταύτῃ Συνελεύσει, συνελθούσῃ τῇ 12 Ἀπριλίου, γενομένης ἐκλογῆς, ἦλθον πρῶτοι καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς τρεῖς αὐτῆς διὰ τὴν Πατριαρχείαν ὑποψηφίους ὁ Μητροπολίτης Σκοπίων Βαρνάβας διὰ ψήφων

Ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης
ὁ νέος Πατριάρχης τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας Βαρνάβας.

45, ὁ Μητροπολίτης Μαυροβουνίου Γαβριὴλ Δόζιτς διὰ ψήφων 36 καὶ ὁ Μητροπολίτης Βόσνης Πέτρος διὰ ψήφων 34.

Ἐξ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως προεκρίθη καὶ διωρίσθη Πατριάρχης Σερβίας ὁ Μητροπολίτης Σκοπίων Βαρνάβας.

Ὁ νέος Πατριάρχης Σερβίας, Μακαριώτατος Πατριάρχης Βελιγραδίου καὶ παντὸς τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων, ὅπως τιτλοφορεῖται ὑπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας, ἤ, ὡς οἱ ἴδιοι ὑπογράφονται: Ἀρχιεπίσκοπος Πεκίου, Μητροπολίτης Βελιγραδίου καὶ Καρλοβιτσίου καὶ Πατριάρχης τῶν Σέρβων, κ. Βαρνάβας εἶνε μόλις πεντηκοντούτης σήμερον τὴν ἡλικίαν. Ἐγεννήθη τῇ 29ῃ Σεπτεμβρίου 1880 ἐν Πλέβλε τοῦ Νόβι Παζάρ.

Τὴν μέσην παίδευσιν ἔλαβεν ἐν τῷ Σεμιναρίῳ Πρεσρένης, τὰς δὲ ἀνωτέρας αὐτοῦ σπουδὰς ἐποιήσατο ἐν τῇ Θεολογικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Πετρουπόλεως, ἐξ ἧς καὶ ἀπεφοίτησε κατὰ τὸ ἔτος 1905.

Κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἐδέξατο τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ ἐχειροτονήθη ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς ἱεροδιάκονος καὶ ἱερομόναχος.

Εὐθὺς ἀμέσως διωρίσθη πρωθιερεὺς τῆς ἐνταῦθα, (ἐν Κωνσταντινουπόλει), Σερβικῆς Πρεσβείας, ἔμεινε δὲ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέχρι τοῦ ἔτους 1910, ὁπότε τῇ 18 Μαρτίου ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου ἐπὶ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ' ἐψηφίσθη βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Μητροπολίτου Δεβρῶν καὶ Βελισσοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον Γκλαβινίτσης, τῆς χειροτονίας αὐτοῦ γενομένης ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῷ Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου τῇ 10 Ἀπριλίου 1910.

Περιελθὼν κατόπιν καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Σερβίας προσάρτησιν τῶν μερῶν ἐκείνων, ἐξετέλεσε διαφόρους ἐκκλησιαστικὰς ἀποστολὰς ἐν αὐτῷ, ἀπεστάλη δὲ καὶ ἀντεπροσώπευσεν αὐτὴν τῷ 1917 καὶ εἰς τὴν μεγάλην Ρωσσικὴν Σύνοδον τῆς Μόσχας τοῦ 1917, ὑφ' ἧς, ὡς γνωστόν, ἐπανιδρύθη καὶ τὸ Ρωσσικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἐξελέγη ὁ Πατριάρχης Ρωσσίας Τυχων.
Μητροπολίτης Σκοπίων διωρίσθη τῇ 17 Νοεμβρίου 1920.

Ἡ ἐνθρόνισις τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Βαρνάβα ἐγένετο μετὰ μεγάλης μεγαλοπρεπείας τῇ ἐπαύριον, 13 Ἀπριλίου, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ, εὐθὺς μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, καθ' ἣν προεξῆρχεν ὁ νέος Πατριάρχης. Παρέστη κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεως ὁ Βασιλεύς, ὅστις καὶ ἐνεχείρισεν αὐτῷ τὰ ἐμβλήματα τοῦ Πατριαρχικοῦ ἀξιώματος, ἤτοι τὸ χρυσοῦν καὶ διὰ πολυτίμων λίθων κεκοσμημένον ἐγκόλπιον, ὅπερ εἶχε κατασκευασθῇ ἐπὶ τούτῳ πρὸ ἑξαετίας ἐπὶ τῇ ἐπανιδρύσει τοῦ Σερβικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἀνηρτήθη εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ πρώτου Πατριάρχου Δημητρίου κατὰ τὴν ἐνθρόνισιν αὐτοῦ τῷ 1924 ἐν Πεκίῳ, φέρει δὲ τὰς εἰκόνας ἀρχαίων Σέρβων ἱεραρχῶν μετὰ τοῦ Ἁγίου Σάββα ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ τὴν ποιμαντορικὴν ῥάβδον.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Βαρνάβας, ὃν ὡς ἐκ τῆς ἱκανῶς μακρᾶς αὐτοῦ ἐνταῦθα διαμονῆς ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ ἐγγὺς καὶ ἐξετίμησαν οἱ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικοὶ κύκλοι, διακρίνεται διὰ τὴν μόρφωσιν, τὴν σύνεσιν καὶ τὸν ἱεροπρεπῆ αὐτοῦ ζῆλον, οὐδεμία δὲ ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οὗτος, εὑρισκόμενος μάλιστα ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας, πολλὰ θέλει πράξῃ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀδελφῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς πρὸς τὰς ἄλλας Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας σχέσεις, ἔχομεν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ Μακαριώτατος κ. Βαρνάβας, κεκτημένος πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ πλούσια καὶ πολύτιμα ἐφόδια τῆς ἐκ τοῦ ἐγγὺς γνωριμίας πρὸς πολλὰς τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων καὶ δὴ πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ἐπωφελῶς καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν σχέσεων τούτων καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῆς ὅλης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀγαθοῦ θέλει χρησιμοποιήσῃ τὰ πολλὰ αὐτοῦ προσόντα καὶ τὰ ἐφόδια τῆς γνωριμίας.

Εὐχόμεθα εἰς τὴν Α. Μακαριότητα πᾶσαν εὐόδωσιν καὶ διάκρισιν ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ διακονίας.

***

Μεταξὺ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Βαρνάβα ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ καὶ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Φωτίου ἀντηλλάγησαν τὰ ἀκόλουθα τηλεγραφήματα :

Βελιγράδιον, 13/4/30

Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Θείᾳ συγκαταβάσει ἐκλεγέντες κανονικῶς ἀνελάβομεν σήμερον διοίκησιν Πατριαρχικοῦ Σερβικοῦ Θρόνου. Ἀπευθύνοντες ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἐξαιτούμεθα κανονικὴν συνεργασίαν καὶ εὐχὰς Ὑμετέρας Ἀγάπης πρὸς δόκιμον ἐπιτέλεσιν ἡμετέρων καθηκόντων εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ ἐπίδοσιν Ὀρθοδοξίας.

Πατριάρχης ***Βαρνάβας.***

Φανάριον, 14/4/30

Πατριάρχῃ Βαρνάβᾳ

Βελιγράδιον.

Χαρᾷ μεγάλῃ εὐηγγελίσθημεν ἐκλογήν, ἄνοδον Ὑμετέρας Ἀγάπης Πατριαρχικὸν Θρόνον πεφιλημένης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας Σερβίας. Συγχαίρομεν ὁλοψύχως εὐχόμενοι πᾶσαν εὐλογίαν, ἱκάνωσιν. Χαροποιεῖ ἡμᾶς ἰδιαιτέρως προσωπικὴ γνωριμία Ὑμετέρας Μακαριότητος πρὸς ἡμέτερα.

Πατριάρχης ***Φώτιος.***

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Αἱ τελεταὶ τοῦ Ἁγίου Πάσχα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. — Πασῶν τῶν ἱ. ἀκολουθιῶν τῶν Σεπτῶν Παθῶν, ἤτοι τῶν Νυμφίων, τῶν Προηγιασμένων, τῆς λειτουργίας τῆς Μ. Πέμπτης καὶ τῶν Δώδεκα Εὐαγγελίων, τῶν Ὡρῶν, τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ Ἐπιταφίου ὡς τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ Μ. Σαββάτου, διεξαχθεισῶν μετὰ σεμνότητος καὶ εὐπρεπείας ἐν μέσῳ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος, προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συγχοροστατησάντων Αὐτῇ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν, ἀπὸ τῆς λειτουργίας τῆς Μ. Πέμπτης, τελεσθείσης, ὡς εἴθισται, ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου. Αἱ σχετικαὶ περικοπαὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν δώδεκα Εὐαγγελίων ἀνεγνώσθησαν κατὰ σειρὰν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, τῶν πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ τοῦ ἀρχιδιακονεύοντος Μ. Ἀρχιμανδρίτου, καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ πρεσβυτερίου, τῆς τελευταίας ἀναγνωσθείσης, κατὰ τὴν τάξιν, ἀπὸ τοῦ ἱ. ἄμβωνος ὑπὸ τοῦ πανοσ. Δευτερεύοντος.

Πυκνότατον ἰδίᾳ ὑπῆρξε τὸ ἐκκλησίασμα κατὰ τὴν πρωϊνὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἁγ. καὶ Μεγ. Παρασκευῆς [Μ. Ὡρῶν καὶ Ἑσπερινοῦ], καθ' ἣν παρέστησαν ἱκανοὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιστημόνων καὶ λογίων, ἐκ δὲ τῶν ὀφφικιάλων οἱ ἐντιμολ. ἄρχοντες Μ. Πρωτέκδικος καὶ Μ. Πρωτονοτάριος. Κατάλληλον τῇ περιστάσει λόγον ἐξεφώνησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης διδάξασα λίαν εὐστόχως καὶ μετ' εὐφραδείας περὶ τῆς ἀγαθοποιοῦ καὶ εὐεργετικῆς ἐπιδράσεως τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐπὶ τοῦ κόσμου.

Προέστη ὡσαύτως ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ τῆς λειτουργίας τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως, συνιερουργησάντων Αὐτῇ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν, πλὴν τῶν Σεβ. Γερόντων ἁγίων Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων ἱερουργησάντων ἐν ταῖς ἕδραις τῶν οἰκείων Ἐπαρχιῶν.

Ἰδιαζόντως λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπὴς ὑπῆρξεν ἡ τελετὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως διεξαχθεῖσα κατὰ τὸ ἰσχῦον Πρωτόκολλον, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἐπὶ τούτῳ καταρτισθείσης ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Πολυκάρπου Τελεταρχικῆς Ἐπιτροπῆς, ὑποβοηθουμένης ὑπὸ ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ ἀστυνομικῶν ὀργάνων, ἐν συρρεῇ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος κατακλύσαντος τὸν Ναόν, τὸν Πατριαρχικὸν Οἶκον καὶ τὸν περίβολον.

Συνῳδὰ τῷ καταρτισθέντι προγράμματι, περὶ ὥραν 10ην π. μ., ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συμπαραστατουμένη ὑπὸ τοῦ πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Γερμανοῦ καὶ Μ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Φιλοθέου, προπορευομένων δὲ Αὐτῆς τῶν Πατριαρχικῶν δια-

κόνων Δευτερεύοντος Καλλινίκου, Τριτεύοντος Γρηγορίου, τοῦ τῆς σειρᾶς Καλλινίκου καὶ τοῦ ἐκ τῶν τελειοδιδάκτων τῆς Θεολ. Σχολῆς διακόνου Ἀδαμαντίου, ἐν στολῇ διακονικῇ καὶ μετὰ δικηροτρικήρων, καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ πρεσβυτερίου, προσῆλθεν εἰς τὴν Αἴθουσαν τοῦ Θρόνου, ἔνθα ἀνέμενον Αὐτὴν περιβεβλημένοι τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτῶν στολὰς οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Κυζίκου Καλλίνικος, Νικαίας Βενιαμίν, Προύσης Νικόδημος, Σάρδεων Γερμανός, Σηλυβρίας Εὐγένιος, Ἴμβρου Ἰάκωβος, Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος, Χριστουπόλεως Μελέτιος, Μύρων Πολύκαρπος, Λαοδικείας Δωρόθεος καὶ Φιλαδελφείας Μάξιμος.

Τῆς Α. Θ. Παναγιότητος περιβληθείσης κατὰ τὴν νενομισμένην τάξιν τὴν βαρύτιμον Πατριαρχικὴν στολὴν τῆς «Τιβεριάδος» ὑποβασταζομένης δὲ τιμητικῶς ὑπὸ τῶν ἐντιμολ. ἀρχόντων Μ. Ρήτορος κ. Β. Μιρμίρογλου καὶ Μ. Πρωτεκδίκου κ. Γ. Παπαδοπούλου, κατῆλθον ἅπαντες ἐν πομπῇ, προηγουμένων ἑξαπτερύγων καὶ τῶν Πατριαρχικῶν χορῶν, εἰς τὸν Ναὸν διὰ τῆς κλίμακος τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, καὶ ἤρξατο περὶ ὥραν 10.30΄ π. μ. ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, καθ' ἣν ἡ ὡρισμένη εὐαγγελικὴ περικοπὴ ἀνεγνώσθη, κατὰ τὸ εἰωθός, ἐν διαφόροις γλώσσαις, ἤτοι ἑλληνιστί, τουρκιστί, λατινιστί, ρωσσιστί, ρουμανιστί, σερβιστί, ἀρμενιστί, γαλλιστὶ καὶ ἰταλιστί.

Εἶτα ἀνῆλθον κατὰ τὴν αὐτὴν καὶ πρότερον παράταξιν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Θρόνου, ἔνθα, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀπεκδυσαμένης τὴν Πατριαρχικὴν Αὐτῆς στολήν, διεξήχθη ἡ ὑποβολὴ τῶν συγχαρητηρίων ἀπὸ μέρους τῶν παραστάντων καὶ ἡ εἰθισμένη διανομὴ τῶν πασχαλινῶν ᾠῶν. Προσῆλθον οἱ συνιερουργήσαντες ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ὀφφικιάλοι τῆς Αὐλῆς, οἱ διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι Ἀγγλίας, Πολωνίας, Σερβίας, Ρουμανίας καὶ Ἑλλάδος, ὁ πρῴην ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας κ. Δούκας, ὁ πρῴην πρωθυπουργὸς τῆς Σερβίας καὶ νῦν ὑπουργὸς τῶν μεταλλείων καὶ δασῶν κ. Κορόσετς, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ὄρους Σινᾶ, ὁ ρῶσσος ἀρχιμανδρίτης Ἰωνᾶς, ὁ πρωθιερεὺς τῆς σερβικῆς παροικίας καὶ πλεῖστοι ἔγκριτοι ὁμογενεῖς ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐπιστημόνων, τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν τραπεζιτῶν.

Ἡ ὑποβολὴ τῶν συγχαρητηρίων ἀπὸ μέρους τοῦ ἱ. κλήρου, τῶν ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν καὶ ἄλλων ἐγκρίτων μελῶν τῆς καθ' ἡμᾶς ὁμογενοῦς κοινωνίας ἐξηκολούθησε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ὡς καὶ τὰς ἑπομένας Δευτέραν καὶ Τρίτην, καθ' ἃς ἡ Α. Θ. Παναγιότης χοροστατήσασα ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ διένειμε πασχαλινὰ ᾠὰ πρὸς τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα.

Τῇ Δευτέρᾳ τῆς Διακαινησίμου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο κατ' οἶκον τοὺς ἐν Φαναρίῳ, τῇ Τρίτῃ τοὺς ἐν Πέραν καὶ ἀλλαχοῦ διαμένοντας Σεβ. Μητροπολίτας, τῇ δὲ Κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ τούς Σεβ. Μητροπολίτας Χαλκηδόνος καὶ Πριγκηπονήσων ἐν ταῖς ἕδραις τῶν οἰκείων Ἐπαρχιῶν, γενομένη δεκτὴ ἐν μέσῳ πλείστων ἐκδηλώσεων τιμῆς καὶ ἀγάπης ἀπὸ μέρους τοῦ συρρεύσαντος εὐσεβοῦς χριστιανικοῦ πληρώματος.

Τὰς λοιπὰς ἐπισκέψεις ἀπέδωκε διὰ τῶν πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ Ἀρχιδιακονεύοντος, ὡς καὶ διὰ τῶν Πατριαρχικῶν διακόνων.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Ἁγίου Πάσχα ἀντηλλάγησαν μεταξὺ τῆς Α. Θ. Πανα-

γιότητος καὶ τῶν Μακαρ. Προέδρων τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τὰ κάτωθι τηλεγραφήματα:

Ἀλεξάνδρεια, 20/4/30

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Χριστὸς ἀνέστη. Εὐχόμεθα Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι καὶ Ἐκκλησίᾳ Αὐτῆς διαρκῆ χαρὰν Ἀναστάσεως.

Πατριάρχης **Μελέτιος**.

✠

Φανάριον, 20/4/30

Πατριάρχην Μελέτιον

Ἀλεξάνδρεια.

Ἀληθῶς ἀνέστη. Εὐχαριστίᾳ, χαρᾷ πολλῇ, ἀποδίδομεν ἀδελφικὸν πασχάλιον ἀσπασμόν. Εὐχόμεθα κράτιστα.

Πατριάρχης **Φώτιος**.

✠

Λαοδίκεια, 20/4/30

Παναγιώτατον Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Ἐγκάρδια συγχαρητήρια ἐπὶ τῷ Πάσχα. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ζήσητε εὐτυχεῖς ἐπὶ πολλὰς τῆς Λαμπροφόρου ταύτης ἑορτῆς περιόδους.

Ἀναπληρωτὴς Πατριάρχης **Ἀρσένιος**.

✠

Φανάριον, 20/4/30

Μητροπολίτην Ἀρσένιον, Τοποτηρητὴν

Λαοδίκειαν.

Εὐχαριστοῦμεν ἐγκαρδίως. Χάρις ἀναστάντος Χριστοῦ εὐλογήσαι, κατευοδώσαι προσπαθείας ταχείας ἀποκαταστάσεως πραγμάτων ἁγίας ἀδελφῆς Ἐκκλησίας.

Πατριάρχης **Φώτιος**.

✠

Ἱερουσαλήμ, 20/4/30

Παναγιώτατον Οἰκ. Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Χριστὸς ἀνέστη. Ἀδελφικὸν ἀπονέμοντες ἀσπασμὸν ἐπὶ λαμπροφόρῳ Ἀναστάσει, αἰτούμεθα Αὐτῇ ὑγείαν μακροημέρευσιν.

Πατριάρχης **Δαμιανός**.

✠

Φανάριον, 21/4/30

Πατριάρχην Δαμιανὸν

Ἱεροσόλυμα.

Ἀληθῶς ἀνέστη. Ἀναστὰς Κύριος δωροῖτο δαψιλῶς χαρὰν αὐτοῦ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, Ἐκκλησίᾳ.

Πατριάρχης **Φώτιος**.

✠

Βελιγράδιον, 22/4/30

Παναγιώτατον Οἰκ. Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Χριστὸς Ἀνέστη.

Πατριάρχης **Βαρνάβας.**

✠

Φανάριον, 23/4/30

Πατριάρχην Βαρνάβαν

Βελιγράδιον.

Ἀληθῶς ἀνέστη. Χαρὰ ἀναστάντος Σωτῆρος Ἀγάπῃ Αὐτῆς, πάσῃ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ.

Πατριάρχης **Φώτιος.**

✠

Βουκουρέστιον, 19/4/30

Παναγιώτατον Οἰκ. Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Χριστὸς ἀνέστη.

Πατριάρχης Ρουμανίας **Μύρων.**

✠

Φανάριον, 20/4/30

Μακαριώτατον Πατριάρχην Μύρωνα

Βουκουρέστιον.

Ἀληθῶς ἀνέστη. Χάρις ἀναστάντος Χριστοῦ χαροποιοῖ δαψιλῶς Ὑμετέραν φίλην Μακαριότητα, Ἁγίαν Ἐκκλησίαν, εὐσεβῆ Ρουμανικὸν λαόν.

Πατριάρχης **Φώτιος.**

✠

Λευκωσία, 19/4/30

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Ἐν Χριστῷ ἀναστάντι ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν ἀπευθύνοντες δεόμεθα Σωτῆρος δαψιλῆ παρέχειν χάριν Αὐτοῦ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, Ἐκκλησίᾳ, Γένει.

Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου.

✠

Φανάριον, 20/4/30

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου

Λευκωσίαν.

Ὁλοψύχως ἀντιπροσαγορεύοντες εὐχόμεθα χάριν, χαρὰν ἀναστάσεως Ὑμετέρᾳ Γερασιμίᾳ Μακαριότητι, Ἐκκλησίᾳ, ἀγαπητῷ Κυπριακῷ λαῷ.

Πατριάρχης **Φώτιος.**

✠

Ἀθῆναι, 20/4/30

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Ἀγαλλόμενοι ἑορτῇ Ἀναστάσεως ἀδελφικῶς προσαγορεύομεν Ὑμετέραν Παναγιότητα, εὐχόμεθα Αὐτῇ μήκιστον ἑορτάζειν εἰς δόξαν Ἐκκλησίας.

Ἀρχιεπίσκοπος ***Χρυσόστομος.***

✠

Φανάριον, 20/4/30

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Χρυσόστομον

Ἀθήνας.

Εὐχαριστοῦντες περιπτυσσόμεθα ἀγάπῃ Ὑμετέραν Μακαριότητα Χριστῷ Ἀναστάντι. Χάρις, χαρὰ αὐτοῦ μεθ' ἁπάσης πεφιλημένης Ἐκκλησίας.

Πατριάρχης ***Φώτιος.***

✠

Βαρσοβία, 19/4/30

Παναγιώτατον Οἰκ. Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Χριστὸς ἀνέστη. Δεχθῆτε τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς καλλιτέρας ἡμῶν εὐχὰς ἐν τῇ χαρμοσύνῳ ἑορτῇ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀσπαζόμεθα ἀδελφικῶς την Ὑμετέραν Παναγιότητα.

Μητροπολίτης ***Διονύσιος.***

✠

Φανάριον, 20/4/30

Μητροπολίτην Διονύσιον

Βαρσοβίαν.

Ἀληθῶς ἀνέστη. Χάρις, χαρὰ ἀναστάντος Χριστοῦ εἴησαν μεθ' Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἁπάσης ἁγίας αὐτόθι Ἐκκλησίας.

Πατριάρχης ***Φώτιος.***

✠

Νέα Φιλαδέλφεια, 19/4/30

Παναγιώτατον Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Ἐπὶ ἑορταῖς ἐξαναστάντος ἐγκαρδίως προσαγορεύοντες, εὐχόμεθα ἀδελφικῶς πᾶν ἀγαθόν.

Πατριάρχης ***Κωνσταντῖνος.***

✠

Φανάριον, 20/4/30

Πατριάρχην πρώην Κων/πόλεως Κωνσταντῖνον

Ἀθήνας.

Εὐχαριστίᾳ πολλῇ, ἀγάπῃ, ἀποδίδομεν ἀσπασμὸν ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι, εὐχόμενοι κράτιστα.

Πατριάρχης ***Φώτιος.***

✠

Τυφλίς, 19/4/30

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον

Φανάριον.

Χριστός ἀνέστη.

Πατριάρχης Γεωργίας ***Χριστοφόρος.***

✠

Φανάριον, 20/4/30

Μακαριώτατον Καθολικὸν Γεωργίας Χριστοφόρον

Τυφλίδα.

Ἀληθῶς ἀνέστη. Χάρις ἀναστάντος Χριστοῦ ἐπιδαψιλεύοιτο πλουσίως Ἁγίᾳ αὐτόθι Ἐκκλησίᾳ.

Πατριάρχης ***Φώτιος.***

* * *

Πανηγυρικαὶ ὡσαύτως καὶ ἐν συρροῇ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος διεξήχθησαν αἱ ἑορταὶ τοῦ Ἁγίου Πάσχα καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἱ. ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡς καὶ ἐν ταῖς παρακειμέναις Μητροπόλεσι Χαλκηδόνος, Δέρκων καὶ Πριγκηποννήσων, προεξαρχόντων τῶν οἰκείων Μητροπολιτῶν, τῶν παρεπιδημούντων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν οἰκείων ἀρχιερατικῶς προϊσταμένων.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Πατριαρχικαὶ καὶ Συνοδικαὶ χοροστασίαι καὶ λειτουργίαι.—Ἐν συρροῇ πολλοῦ ἐκκλησιάσματος ἡ Α. Θ. Παναγιότης προέστη τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου καὶ ἀνέγνω τὴν α΄ Στάσιν, τῶν λοιπῶν τριῶν Στάσεων ἀναγνωσθεισῶν ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Κυζίκου, Ἡλιουπόλεως καὶ Ἴμβρου.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου ἐτελέσθη ἡ νενομισμένη Παρτιαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ λειτουργία ἐν τῷ πανηγυρίζοντι Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, καθ' ἣν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐμνημόνευσε, κατὰ τὴν ἀφ' ἱκανοῦ κρατήσασαν τάξιν, ἐν τῇ εἰσόδῳ τῶν Τιμίων Δώρων, πάντων τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

Ἐπίσημοι ἐπισκέψεις. — Ἐλθὼν ἐνταῦθα (10) ἐπὶ ἐκκλησιαστικῇ ἀποστολῇ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Δαμασκηνός. Τὴν Α. Σεβασμιότητα, ἀναχωρήσασαν μετὰ ὀλιγοήμερον ἐνταῦθα διαμονήν, προέπεμψε τιμητικῶς ἀπὸ μέρους καὶ κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Π. ὁ πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μέχρι τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ.

— Προερχόμενος ἐξ Ἱεροσολύμων ἀφίκετο ἐνταῦθα (29) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τσέρνοβιτς κ. Νεκτάριος συνοδευόμενος ὑπὸ πολλῶν ρουμάνων προσκυνητῶν, ὃν προϋπήντησεν ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ καὶ προσεῖπε τὰ εἰκότα ὁ πανοσ. Ἀρχιδιακονεύων ἐν συνοδείᾳ τοῦ Πατρ. Διερμηνέως. Ἡ Α. Σεβασμιότης, προσελθοῦσα αὐθήμερον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετὰ τῶν λοιπῶν προσκυνητῶν, ἐγένετο τιμητικώτατα δεκτὴ παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι προϋπαντηθεῖσα ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου ὑπὸ τοῦ πρεσβυτερίου καὶ τῶν Πατρ. διακόνων, περιελθοῦσα δὲ ἀκολούθως τὰ διάφορα τμήματα τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου ἀπῆλθε περὶ τὴν μεσημβρίαν προπεμφθεῖσα μετὰ τῶν αὐτῶν τιμῶν.

Θεῖον κήρυγμα.— Τῇ Ε΄ Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὁ πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος, τῇ δὲ Κυριακῇ τῶν Βαΐων ὁ πανοσ. Ἀρχιδιακονεύων.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Πατριαρχικὴ δωρεά. — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνεκοίνωσεν, ὅτι δωρεῖται τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰ ἐκ Πολωνίας ἀποσταλέντα Αὐτῇ δῶρα, ἵνα εὑρίσκωνται ταῦτα καὶ κοσμῶσι τὸ ἐπίσημον Πατριαρχικὸν Γραφεῖον.

Ἐκκλησία Ἀντιοχείας. — Κατὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς 1ης λήγοντος μηνός, γενομένης μετὰ σχετικὰς ἀνακοινώσεις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος σκέψεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς παρατεινομένης χηρείας τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀντιοχείας καὶ τῆς ἐκ ταύτης προκυπτούσης ἀνωμαλίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀντιοχείας, ἐνεκρίθη ὅπως τηλεγραφικῶς ἀπευθυνθῇ ἔκκλησις τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ ῥηθέντος Πατριαρχικοῦ Θρόνου Σεβ. Μητροπολίτην Λαοδικείας κ. Ἀρσένιον, δηλουμένου τῇ Α. Σεβασμιότητι ὅτι, καίτοι παρῆλθον ἑβδομάδες ἀπὸ τῆς λήψεως σχετικῆς ἐπιστολῆς Αὐτῆς, οὐχ ἧττον ἡ χηρεία τοῦ Θρόνου συνεχίζεται εἰσέτι, δι' ἣν ὑπέχει εὐθύνας ἡ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀντιοχέων Ἱεραρχία, ἥτις καὶ προτρέπεται καὶ παρακαλεῖται θερμῶς ὅπως, εἰρηνεύουσα, τερματίσῃ τὴν δημιουργηθεῖσαν ἀνώμαλον κατάστασιν δι' ἐκλογῆς ἄνευ περαιτέρω ὀλεθρίας ἀναβολῆς τοῦ Πρώτου αὐτῆς καὶ Πατριάρχου.

Ἐκκλησία Ἀμερικῆς. — Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν συνεδριάσεσι τοῦ λήγοντος μηνὸς διεσκέψατο ὡσαύτως διὰ μακρῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, προελθοῦσα δὲ μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Συνοδικῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὰς δεούσας ἀποφάσεις ἐφωδίασε τὸν ἐπὶ τούτῳ ἀφιχθέντα ἐνταῦθα Πατριαρχικὸν Ἔξαρχον Σεβ. Μητροπολίτην Κορινθίας κ. Δαμασκηνὸν διὰ τῶν εὐχῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τῶν ἀπαιτουμένων ὁδηγιῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐξαρχικῆς ἐν Ἀμερικῇ ἀποστολῆς. Ἡ Α. Σεβασμιότης, διελθοῦσα τὰς ἑορτὰς τοῦ ἁγίου Πάσχα παρὰ τῷ εὐσεβεῖ αὐτῆς ποιμνίῳ, πρόκειται ἤδη ἐπὶ τῷ ὡς ἄνω σκοπῷ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἀμερικήν.

Ἐκκλησία Ἀλβανίας.—Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος διεσκέψατο ἐν συνεδριάσεσι τοῦ λήγοντος μηνὸς ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ προῆλθεν εἰς τὴν λῆψιν τῶν προσηκουσῶν ἀποφάσεων.

Χειροτονίαι.—Εἰσηγήσει τῆς Ἐφορείας καὶ ἐγκρίσει τῆς Ἁγ. καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐχειροτονήθησαν εἰς διακόνους οἱ ἐκ τῶν τελειοφοίτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἱερολ. Ἀδαμάντιος Κασαπίδης [τῇ Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας], Ἰωάννης Στρατίδης [τῇ Β΄ Κυριακῇ, μετονομασθεὶς εἰς Ἀλέξανδρον], Θεοφάνης Κιακίδης [Γ΄ Κυριακῇ], καὶ ὁ ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς ΣΤ΄ τάξεως Νικόλαος [μετονομασθεὶς εἰς Εὐσέβιον] Βοσκόπουλος [Κυριακῇ τῶν Βαΐων], ἱερουργήσαντος κατὰ τὰς ὡς ἄνω ἡμέρας ἐν τῷ ναϊδρίῳ τῆς Σχολῆς τοῦ Σχολάρχου, Σεβ. Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως κ. Ἰωακείμ.

Τὸ ἐν Λάμπεθ Συνέδριον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. — Ἐπὶ σχετικῇ προσκλήσει, ἀπευθυνθείσῃ ὑπὸ τοῦ Σεβασμ. Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας κ. Κόσμο Λάγκ, διεβιβάσθησαν Πατριαρχικὰ Γράμματα τοῖς Πατριάρχαις καὶ Προέδροις τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὸν σκοπόν, ἵνα ὁρίσωσιν ἀνὰ ἕνα ἑκάστη αὐτῶν κατάλληλον ἀντιπρόσωπον διὰ τὴν ἐν τῷ Λάμπεθ τῷ προσεχεῖ θέρει

συγκροτουμένῳ Συνεδρίῳ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας παράστασιν καὶ μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν Ἐπισκόπων ἐπικοινωνίαν, γνωρίσωσι δὲ τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ πρὸς ἀνάλογον σχετικὴν ἀνακοίνωσιν τῷ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπῳ Καντουαρίας, μέλλοντι ἵνα ἀκολούθως ἀπευθύνῃ σχετικὰς ἀπ' εὐθείας προσκλήσεις ταῖς εἰρημέναις Ἐκκλησίαις.

Γλωσσικὸν Συνέδριον. — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 1ης λήγοντος μηνὸς ἀνεγνώσθη γράμμα τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ Γλωσσικοῦ Συνεδρίου ἐπισυνάπτοντος κατάλογον ἐν τῇ γαλλικῇ γλώσσῃ ὡρισμένων ἐκκλησιαστικῶν λέξεων καὶ παρακαλοῦντος ὅπως τεθῶσι κατὰ τρόπον ὀρθὸν αἱ ἀντίστοιχοι Τουρκικαὶ λέξεις. Ἡ σχετικὴ ἐργασία ἀνετέθη εἰς εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ τὰ περαιτέρω.

Προσαγορεύσεις. — Ἐν κατακλεῖδι τῆς συνοδικῆς συνεδρίας τῆς 10ης λήγοντος μηνός, τελευταίας πρὸ τῶν διαγενομένων ἑορτῶν τοῦ Θείου Πάσχα, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὔξατο τὰ εἰκότα τοῖς Σεβ. ἁγ. Συνοδικοῖς, ἐξ ὀνόματος δὲ αὐτῶν ἀπήντησεν εὐχαριστῶν καὶ ἀντεπευχόμενος ὁ Α' τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτης Ἅγιος Κυζίκου κ. Καλλίνικος, ὃς ηὐχαρίστησε προσηκόντως εἰς εὐχετήριον προσαγόρευσιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπὶ τῇ μετὰ τὰς ἁγίας ἑορτὰς τοῦ Θείου Πάσχα ἐπαναλήψει τῇ 29 ἰδίου μηνὸς τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ἑξηκοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τῇ 25 παρελθόντος μηνὸς Μαρτίου καὶ ἐκηδεύθη τῇ ὑστεραίᾳ, προεξάρχοντος τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου, συμπαραστατουμένου καὶ ὑπὸ ἄλλων ἁγίων ἀρχιερέων ***ὁ θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως Γερμανός*** [Πολίτης].

Ἀποφοιτήσας ὁ ἀείμνηστος τῆς Χαλκίτιδος Θεολογικῆς Σχολῆς τῷ 1897, ὑπηρέτησεν εἰς διαφόρους ἐκκλησιαστικὰς θέσεις μέχρι τοῦ 1907, ὅτε καὶ διωρίσθη ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος Μεγ. Ρεύματος ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον τοῦ Ἐπισκόπου Ἀργυρουπόλεως. Σχολάσας ἐπί τι διάστημα διωρίσθη ἀκολούθως εἰς τὴν θέσιν ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου Παναγίας Καφατιανῆς ἐν Γαλατᾷ, βραδύτερον δὲ ἀπεστάλη ὡς γενικὸς ἀρχιερατ. Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἴνου, τοῦ κυριάρχου Μητροπολίτου [τοῦ ἀειμνήστου μετὰ ταῦτα Χαλκηδόνος Ἰωακεὶμ] ἐκτελοῦντος ἐνταῦθα τὴν συνοδικὴν αὐτοῦ θητείαν. Ἀπό τινων ἐτῶν ἐφησύχαζεν ἐν Ἀθήναις.

Τοῦ ἀειμνήστου Ἀργυρουπόλεως Γερμανοῦ εἴη αἰωνία ἡ μνήμη.

Διορθώσεις. — Διορθοῦνται ἐνταῦθα λάθη τινά, παρεισφρήσαντα ἐν τῇ ἐπὶ χειροτονίᾳ αὐτοῦ ἀντιφωνήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Μαξίμου, τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῷ ἀμέσως προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς ***Ὀρθοδοξίας.*** Οὕτως, ἐν σελ. 129 στίχος 11, ἀντὶ τῆς φράσεως «τῆς κοινῆς Ἱερουσαλὴμ» γραφήτω ἡ φράσις «τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ»· ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω στίχ. 4, ἀντὶ τῆς φράσεως «Θεόκλητε τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων ὁμήγυρι», ἡ φράσις «Θεόλεκτε τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων ὁμήγυρι» καὶ ἐν σελίδι 130 στίχ. 5, ἀντὶ τῆς φράσεως «ὅτι δοῦλος Σός», ἡ φράσις «ὅτι ἐγὼ δοῦλος Σός».

Müdir mes'ul : *Meletios Lukakis*